

شرط روابط تجاری ایران و آمریکا

صفحه ۸

اصلاح قیمت بنزین با فناوری های نوین

دکتر موسی غنی نژاد
اقتصاددان

این شرایط اسفناک و خطرناک، اصلاح وضعیت موجود را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است، اما دولت‌ها به‌دلیل تجربه تلخ اصلاح قیمتی در گذشته، به ویژه در سال ۱۳۹۸، از اقدام در این خصوص هراس دارند. این هراس کلامی‌پایه نیست؛ چراکه تحلیل‌های نادرست اقتصادی این فکر را به افکار عمومی القا کرده‌اند که هر اصلاحی در نظام کنونی قیمت‌ها صرفا به معنی گران کردن است و هیچ تغییری در جهت بهبود وضعیت کنونی ایجاد نمی‌کند.

اما واقعیت درست برعکس است، ادامه وضعیت کنونی در کل به زیان عامه مردم و به ویژه اقشار کم درآمد است؛ چراکه یکی از علل کسری بودجه عمومی دولت که نقش مهمی در افزایش تورم دارد، پارانهایایی است که به صورت عمومی به همه داده می‌شود و در کنار آن البته قاچاق و اسراف در مصرف که منابع ملی را به هدر می‌دهد.

امروزه با توجه به دستاوردهای فناوری‌های نوین می‌توان اصلاح وضع موجود را طوری پیش برد که تغییر قیمت حتی‌الامکان متوجه عامه مصرف‌کنندگان حقیقی نشود و در عین حال مانع قاچاق و اسراف از سوی مصرف‌کنندگانی شود که به‌دلیل پایین بودن قیمت بیش از حد معقول مصرف می‌کنند. این هدف زمانی تحقق می‌یابد که با تکیه بر فناوری‌های مدرن و زیرساخت‌های موجود بتوان نوعی سیاست تبعیض قیمتی برای گروه‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی مختلف مصرف‌کننده اعمال کرد. البته تردیدی نیست که در درازمدت هدف نهایی باید کنار گذاشتن سیاست پارانهایایی قیمتی و سپردن قیمت به منطق بازار رقابتی فراگیر و یکپارچه باشد. آنچه اینجا در کوتاصمدت پیشنهاد می‌شود صرفا برای بیرون آمدن از شرایط بن‌بستی است که در حال حاضر نظام تدبیر کشور با آن روبرو است. برای رسیدن به این منظور اتخاذ تدابیر زیر لازم به نظر می‌رسد:

۱. ضرورت شفافیت داده‌ها در حوزه انرژی

نخستین گام برای اصلاح وضع موجود، دستیابی به تصویر دقیق از وضعیت مصرف سوخت در کشور است. در حال حاضر، داده‌های مصرف بنزین به‌صورت پراکنده در سامانه‌های مختلف وزارت نفت، شرکت پخش، جایگاه‌ها و نهادهای نظارتی وجود دارد؛ اما یکپارچگی لازم میان آنها برقرار نیست. برای این منظور لازم است یک مخزن فراگیر داده‌ها دیتا لیک (Data Lake) در سطح ملی ایجاد شود که بتواند همه داده‌های انرژی مرتبط با تولید، توزیع، مصرف و تخصیص پارانه را جمع‌کند. این مخزن ابزار قدرتمندی در اختیار سیاستگذاران قرار می‌دهد. انتشار بخشی از این داده‌ها برای پژوهشگران و استارت‌آپ‌های بخش خصوصی، علاوه بر شفافیت، به نوآوری در طراحی راه‌حل‌ها نیز کمک خواهد کرد.

۲. هوش مصنوعی و تحلیل پیش‌بینانه در مدیریت مصرف با جمعیت داده‌ها، مرحله بعدی استفاده از هوش مصنوعی و الگوریتم‌های یادگیری ماشین برای تحلیل و پیش‌بینی است. شناسایی الگوهای غیرعادی مصرف الگوریتم‌ها می‌توانند رفتارهای مشکوک جایگاه‌ها یا خودروهای را شناسایی کنند که نشانه‌ای از قاچاق دارند.

پیش‌بینی انرژی مصرف مدل‌های هوش مصنوعی می‌توانند مصرف مناطق مختلف کشور را در بازه‌های زمانی مختلف پیش‌بینی و توزیع هوشمند سوخت را امکان‌پذیر کنند. تحلیل اثرات پارانهای: شبیه‌سازی‌های مبتنی بر داده می‌تواند به سیاستگذاران نشان دهد که تغییرات احتمالی قیمت سوخت چه اثری بر تورم، مصرف، و نابرابری در توزیع ثروت و درآمد خواهد داشت.

۳. زیرساخت‌های هوشمند سوخت‌رسانی نسل جدید کارت‌های سوخت و سامانه‌های متصل به اینترنت اشیا (IoT) می‌توانند ستون فقرات اصلاحات فنی باشند. کارت سوخت هوشمند می‌تواند با اتصال به سامانه‌های ملی رفاه و مالی، متناسب با وضعیت درآمدی خانوارها میزان پارانهای انرژی را تنظیم کند.

نصب حسگرهای هوشمند در جایگاه‌های سوخت امکان پایش لحظه‌ای توزیع و جلوگیری از انحراف را فراهم می‌آورد. سامانه‌های ردیابی دیجیتال در کامیون‌ها و مخازن سوخت می‌توانند مانع از انتقال غیرقانونی و قاچاق در مقیاس عمده شوند. ۴. سامانه‌های حمایت معیشتی هدفمند

یکی از بزرگ‌ترین نگرانی‌ها در اصلاح پارانهای انرژی، تبعات اجتماعی و فشار بر اقشار کهدرآمد است. فناوری می‌تواند این نگرانی را به فرصت تبدیل کند.

کیف پول انرژی دیجیتال: خانوارها به‌جای دریافت پارانهای غیرمستقیم در قالب بنزین ارزان، اعتبار مشخصی در کیف پول دیجیتال خود دریافت کنند که قابل استفاده در حوزه انرژی و حمل‌ونقل باشد.

تعرفه پلکانی هوشمند: قیمت سوخت می‌تواند به‌صورت پویا بر اساس نوع مصرف‌کننده، سطح درآمد و حتی موقعیت جغرافیایی تنظیم شود. مثال به داده‌های رفاهی: این سامانه‌ها می‌توانند به پایگاه‌های داده بانستی و مالی متصل باشند تا پارانهای به شکلی هدفمند توزیع شود.

۵. فناوری‌های ضدقاچاق و نظارت مرزی قاچاق سوخت یکی از اصلی‌ترین پیله‌های قیمت پایین بنزین در ایران است. در این حوزه نیز فناوری راه‌حل‌هایی ارائه می‌دهد: پهپادها و دوربین‌های حرارتی برای رصد مرزها و مسیرهای انتقال غیرقانونی سوخت. سامانه‌های مبتنی بر بلاک‌چین برای رهگیری کامل زنجیره تامین سوخت از پالایشگاه تا جایگاه پمپ مشترک دلدای میان وزارت نفت، گمرک، نیروی انتظامی و بخش خصوصی برای تبادل فوری اطلاعات و اقدام سریع. تجربه جهانی نشان می‌دهد اصلاح قیمت انرژی و حذف پارانهای غیرهدفمند بدون تکیه بر ابزارهای فناوریانه و داده‌های شفاف با چالش‌های جدی مواجه می‌شود.

روزنامه درز اقتصاد

روزنامه سراسری اقتصادی، اجتماعی

یکشنبه ۱۳ مهر ۱۴۰۴

۱۲ ربیع الثانی ۱۴۴۷ | ۵ اکتبر ۲۰۲۵

شماره ۷۷۲

۸۰۰۰ تومان

پاساژگردی جایگزین تولید

صف‌میلیونی

خریدخودرو

ثبت‌نام سه‌میلیون ۸۰۰ هزار متقاضی تا

این لحظه برای ۷۳ هزار خودرو، شانس

برنده‌شدن....

صفحه ۲

«فقر سفر»

ر کوردزد

در سال ۱۴۰۳ «فقر سفر» روی قله قرار

گرفت. در این سال ۴۸ درصد از خانوارهای

ایرانی سفر نرفته...

صفحه ۴

سفره کوچک

مستاجران

جنس بحران مسکن در تهران نسبت به اواخر

دهه ۹۰، تغییر کرده؛ اگر در سال‌های میانی

عصر جهش قیمت‌ها...

صفحه ۶

پاساژگردی جایگزین تولید

کریم حسن پور – مناطق آزاد قرار بود دروازه‌های اقتصاد ایران باشند. موتور محرک صنعت و تولید و پلی میان داخل و خارج از کشور؛ اما! اینگونه نشد و اهداف بر اساس برنامه‌های اولیه پیش نرفت.

ترکان (دبیر اسبق شورای عالی مناطق آزاد) هدف رسیدن به ۳ میلیارد دلار صادرات بود که محقق نشد. ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی نیز رقم ۱.۲۵ میلیارد دلار را هدف‌گذاری کرد که آن هم عملی نشد. دلیل اصلی، فقدان زیرساخت‌های لازم برای توسعه صادرات است.

راه‌حل‌های پیش رو

عبدالرسول خلیلی در جمع‌بندی راهکارهای خروج از این وضعیت، بر چند محور تأکید کرد و گفت: اصلاح نرم‌افزاری قوانین و مقررات یکی از راه‌های خروج از این وضعیت است. یعنی ما نیازمند ایجاد ثبات و شفافیت در قوانین، هستیم. به ویژه در حوزه معافیت‌های مالیاتی و مقررات صادراتی و گمرکی. بنابراین دولت و مجلس باید عزم خود را برای ایجاد بستر قانونی مناسب جزم کنند. دومین مورد هم توسعه سخت‌افزاری یعنی زیرساخت‌هاست. وزارت راه و شهرسازی موظف است زیرساخت‌های بین‌المللی از جمله بندر، خطوط کشتیرانی، رام‌ها، فرودگاه و ارتباطات را در مناطق آزاد توسعه دهد. به عنوان مثال، در چابهار هنوز امکان پهلوگیری کشتی‌های بزرگ به راحتی فراهم نیست. همچنین ما نیازمند بهبود مدیریت در این مناطق هستیم. انتصاب مدیران کارآزموده، با سابقه و آشنا با مفاهیم مناطق آزاد، به جای انتصاب‌های صرفا سیاسی و حزبی باید انجام گیرد و به این مهم توجه شود. از سوی دیگر ما برای تقویت ارتباطات بین‌المللی باید در کمیسیون‌های مشترک اقتصادی با کشورهای مختلف، مناطق آزاد را به عنوان یک برند سرمایه‌گذاری معرفی و از آنها برای جذب سرمایه‌گذار خارجی و داخلی استفاده کنیم اما دولت از این موضوع غافل شده است. ایران بیش از ۷۰ کمیسیون مشترک اقتصادی دارد که باید از این پتانسیل بهره برد.

خلیلی همچنین با تأکید بر تمرکز توسعه صادرات و سرمایه‌گذاری مشترک بیان کرد: ایجاد مناطق آزاد مشترک با کشورهای همسایه مانند پاکستان باید با هدف واقعی جذب سرمایه‌گذاری و توسعه تولید برای صادرات به آن کشورها باشد، نه تنها در حد حرف و امضای تفاهمنامه. امیدوارم که گزارش‌های کارشناسی و فرآنجاحی در زمینه توسعه مناطق آزاد کشور بتواند زمینه‌ساز بازنگری اساسی و حرکت به سمت تحقق اهداف واقعی مناطق آزاد در کشور شود.

صنعتی‌سازی نیمه‌تمام

سید مصطفی موسوی، رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر، در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد گفت: مناطق آزاد از ابتدا با رویکرد صنعتی-تجاری شکل گرفتند، اما به مرور دچار تغییر مسیر شدند. در واقع، قرار بود محور صادرات باشند، اما به دلایل مختلف از جمله تغییر در قوانین و سیاست‌ها، امتیازهای اولیه خود را از دست دادند. یکی از دلایل اصلی عقب‌ماندن مناطق آزاد، کاهش امتیازهای قانونی آنها بوده است. وقتی قوانین مالیاتی و گمرکی تغییر کرد، معافیت‌ها و جذابیت‌های مناطق آزاد نیز کم شد. حتی سامانه‌های مالی و تجاری این مناطق به‌طور کامل با سامانه‌های کشور هماهنگ نبودند. همین موضوع باعث شد سرمایه‌گذاران با مشکلات نقل‌وانتقال مالی و نقدینگی مواجه شوند. در عمل، مزیت رقابتی از دست رفت. مناطق آزاد باید به پایگاه جذب سرمایه خارجی و تولید تبدیل می‌شدند، اما با تغییر رویکرد، بیشتر واردات‌محور شدند. حتی بحث صنعتی بودن در قشم هم به شکست انجامید. در نتیجه الان به جز یکی دو منطقه، ما شهرک‌های صنعتی قوی در مناطق آزاد نداریم. فکر می‌کنم در حال حاضر منطقه آزاد اروند در بحث صنعتی بودن و ارس و انرژی کمی به تجاری شدن نزدیک هستند. بنابراین باقیی مناطق

واردات‌محور بوده و زمین‌فروشی و پاساژسازی جایگزین کارخانه‌سازی شد.

جغرافیا و جانمایی؛ یک خطای اولیه

به اعتقاد موسوی، مشکل دیگر به انتخاب محل تأسیس مناطق آزاد بازمی‌گردد. وی در این زمینه توضیح داد: ما ۷ منطقه آزاد داشتیم که جزو نسل اول مناطق آزاد بودند و اکنون تعداد مناطق آزاد به ۱۷ منطقه افزایش یافته است. تغییر دیدگاه در ۷ منطقه آزاد اولیه کمی سخت است چون زیرساخت‌شان بسته شده و احتمالا در مناطق آزاد جدید می‌شود هوشمندانه‌تر برخورد کرد. در گذشته برخی مناطق به دلایل سیاسی یا فشارهای محلی انتخاب شدند، نه بر اساس مزیت‌های واقعی اقتصادی. به همین دلیل، زیرساخت‌های کافی وجود نداشت و سرمایه‌گذاری دشوار بود. مثلا مناطقی مانند ماکو یا اروند، با گستره جغرافیایی و جمعیتی خاص، بار منفی بیشتری تحمل کردند و تغییر رویکرد در آنها سخت‌تر شد.

تحلیلگر حوزه

مناطق آزاد.

استفاده از مدیران

ناکارآمد و فاقد

تجربه راز دیگر

چالش‌های بزرگ

مناطق آزاد عنوان

کرد.

❖ **اینباشت محتاطانه در انبار خودروسازان**

بررسی تازه‌ترین داده‌های بازاری پژوهشی مجلس از وضعیت موجودی انبار صنایع بورسی در بهار سال جاری نشان می‌دهد که صنعت خودرو و قطعات در این مدت روند نسبتاً متعادل و طبیعی را طی کرده است.

این گزارش نشان می‌دهد که نسبت موجودی انبار به فروش طی سه سال گذشته (از سال ۱۴۰۱ تاکنون) روندی صعودی داشته و اکنون از میانگین پنج‌ساله خود بالاتر ایستاده است. این موضوع نشان می‌دهد که خودروسازان طی این سه سال تمایل بیشتری به انبار کردن محصولات خود داشته‌اند. بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، شاخص موجودی انبار خودروسازان در بهار سال جاری به ۸۰۶ واحد رسیده است. این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته تغییر قابل‌توجهی نداشته اما اگر آن را با زمستان ۱۴۰۳ بسنجیم رشد حدود ۰٫۲۶ واحدی را نشان می‌دهد. این رقم بیانگر آن است که حجم خودروهای باقی‌مانده در انبار خودروسازان تقریباً مشابه سال گذشته است، رشد محقق شده نسبت به زمستان نیز بیشتر متأثر از اثرات فصلی است. چراکه عموماً در ابتدای سال موجودی انبار رو به افزایش می‌رود و در ماه‌های پایانی سال خودروسازان محصولات خود را از انبار خارج می‌کنند.

بخصوص اینکه در مورد صنعت خودرو انتظار برای رشد رسمی قیمت در ماه‌های ابتدایی سال انگیزه‌ای قوی برای افزایش موجودی محصول در انبار ایجاد می‌کند. به زبان ساده، شاخص موجودی انبار نشان می‌دهد چه میزان از تولیدات هنوز فروخته نشده و در انبار شرکت‌ها باقی مانده است. وقتی این شاخص بالا می‌رود، یعنی تولید جلوتر از فروش حرکت کرده و انبارها پرتر شده‌اند و اگر پایین بیاید، نشانه خالی شدن انبارها و افزایش فروش است.

در کنار این شاخص، نسبت موجودی انبار به فروش نیز معیار مهمی برای سنجش وضعیت صنعت است. این نسبت برای خودروسازی کشور در بهار امسال به ۰٫۳۳ می‌رسد، یعنی به طور میانگین یک‌سوم از ارزش فروش خودروسازان در سماه ابتدایی امسال، خودرو در انبارهای آنها باقی مانده است. این رقم نسبت به زمستان گذشته و بهار سال قبل اندکی افزایش یافته و نشان می‌دهد که سرعت فروش خودروها کمی کاهش پیدا کرده است.

وقتی این نسبت رشد می‌کند، به‌طور معمول یا تقاضا افت کرده یا تولیدکنندگان ترجیح داده‌اند محصولات را با فاصله زمانی بیشتری روانه بازار کنند. از آنجا که تقاضا برای صنعت خودرو (با قیمت رسمی) هنوز بیشتر از عرضه است، این موضوع را می‌توان به تمایل خودروسازان به انبار کردن بیشتر محصولات در بهار امسال نسبت داد. به‌خصوص اینکه در سماه ابتدایی امسال خودروسازان انتظار زیادی برای اصلاح قیمت داشتند، بنابراین ترجیح می‌دادند تا بخشی از محصولات خود را در انبار نگه دارند تا در آینده بتوانند با قیمت بالاتری بفروشند. این انتظار تا حدی قوی بود که با پایان بهار بزرگ‌ترین خودروساز کشور با نارضایتی از تعلل سازمان حمایت، خود دست به رشد قیمت محصولات زد که حواشی حاصل از آن هنوز ادامه دارد.

البته همان‌طور که اشاره شد با وجود چنین انتظاری شاخص موجودی انبار نسبت به بهار سال گذشته تغییر چندانی نداشته است. بنابراین گرچه آنها سرعت فروش خود را در سه ماه اول سال کاهش دادند اما نمی‌توانستند تغییر معناداری در آن دهند؛ علاوه بر احتمال برخورد نهادهای نظارتی با شرکت‌ها، کمبود نقدینگی نیز از عوامل محدودکننده در رشد موجودی انبار بوده است. بنابراین خودروسازان در انباشت محصولات خود در انبار در بهار امسال رویکردی محتاطانه داشته‌اند.

■ ■ ■

❖ **اسقاط ۱۱۵هزار خودرو فرسوده در ۶ ماه امسال**

سهیل معمارباشی در مصاحبه‌ای رادیویی با اشاره به مزایای طرح اسقاط خودرو عنوان کرد: جایگزینی خودروهای فرسوده و قدیمی با خودروهای جدید و کم‌مصرف، موجب کاهش قابل‌توجه آلودگی هوا، صرفه‌جویی در مصرف سوخت و بهبود کیفیت هوا خواهد شد. وی تأکید کرد فرسودگی ناوگان تنها هزینه‌های اقتصادی و ایمنی ایجاد می‌کند، بلکه آثار زیست‌محیطی گسترده‌تری در پی دارد. به گفته وی، قانونگذار با ابلاغ اصلاح ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو براساس قانون هوای پاک، تکالیفی را برای خروج ناوگان فرسوده از شهرها برعهده سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران گذاشته است.

از سال ۱۴۰۲ نیز این مسؤولیت به وزارت صنعت، معدن و تجارت تفویض شده که موجب تسریع روند اجرای این طرح شده است. معاون بهره‌برداري و صنایع حمل‌ونقل آیدرو با اشاره به نتایج اقدامات انجام‌شده افزود: در سال ۱۴۰۲ حدود ۷۶ هزار دستگاه خودرو اسقاط شد که این رقم در سال ۱۴۰۳ به حدود ۳۵۰ هزار دستگاه رسید و از چرخه تردد خارج شد. همچنین در شش‌ماهه نخست امسال، بیش از ۱۱۵ هزار دستگاه خودرو فرسوده اسقاط و روند نوسازی ماشین‌آلات در چند استان کشور آغاز شده است که به کاهش مصرف انرژی و افزایش بهره‌وری کمک می‌کند.

وی توضیح داد: فرایند اسقاط و نوسازی نیازمند هماهنگی میان ده‌ها دستگاه و تدفیع است و سازوکارهای مالی و اجرایی ویژه‌ای برای تحقق آن طراحی شده است. همچنین، معمارباشی تأکید کرد اجرای صحیح اسقاط وسایل نقلیه فرسوده، یکی از اقتصادی‌ترین راهکارهای مدیریت مصرف سوخت، کاهش آلودگی هوا در کلان‌شهرها و ارتقای ایمنی جاده‌ها به شمار می‌رود.

صف میلیونی خرید خودرو

❧ **مریم لطفی** جهش متقاضیان در طرح جدید فروش ایران خودرو، نشانه‌ای از بازگشت تب تقاضا و ورود دوباره واسطه‌گران به بازار است. افزایش شکاف قیمتی میان کارخانه و بازار، انتظارات تورمی و حذف حساب و کالتی از مهم‌ترین دلایل این استقبال گسترده به شمار می‌روند.

ثبت‌نام سه‌میلیون و ۸۰۰هزار متقاضی تا این لحظه برای ۷۳هزار خودرو، شانس برنده‌شدن را ۱۰۹ درصد نشان می‌دهد. جدیدترین طرح فروش ایران خودرو که از یکشنبه هفته گذشته آغاز شد با توجه به تعداد متقاضیان این طرح، نشانه‌ای روشن از بازگشت تب تقاضا به بازار خودرو به شمار می‌رود. رشد خیره‌کننده بیش از ۸۱۵ درصدی ثبت‌نام‌کنندگان در مرحله جدید قرعه‌کشی نسبت به دوره قبلی، از احیای تقاضای سرمایه‌ای و ورود مجدد واسطه‌گران حکایت دارد؛ روندی که به گفته تحلیلگران ریشه در افزایش شکاف قیمتی کارخانه و بازار و افزایش انتظارات تورمی پس از تحولات اخیر اقتصادی و سیاسی دارد. طبق اطلاعات منتشرشده از سوی ایران خودرو، تعداد متقاضیان محصولات عرضه شده در هشتمین دور فروش خودروساز بزرگ کشور در حالی به سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار نفر برای ۷۳ هزار خودرو عرضه شده از سوی خودروساز تا ساعت ۱۳ روز جمعه رسید که در دور قبلی که در دومین ماه تابستان امسال انجام گرفت، تنها حدود ۴۱۵ هزار نفر در آن شرکت داشتند که نشان از افت شدید تقاضا برای خرید خودرو داشت.

به نظر می‌رسد درهای یخ‌آزمایی به روی شرکت‌کنندگان بار دیگر باز شده که یکی از دلایل اصلی آن همان‌طور که عنوان شد، افزایش مجدد اختلاف قیمتی از کارخانه تا بازار است. هر چند که از انتظار تورمی در این مسیر نیز نباید غافل ماند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که قیمت کارخانه‌ای خودرویی مانند «سورن پلاس بنزینی» فاصله قیمتی بیش از ۷۰ درصدی را با بازار تجربه می‌کند؛ امری که جذابیت سوداگران را به بار دیگر به بازار خودروی ایران بازگردانده و تب معاملات سفته‌بازی را داغ کرده است. در این میان گروهی دی‌ماه ۱۴۰۱ را یادآوری می‌کنند که حدود ۹میلیون نفر برای خرید خودرو پیش‌قدم شدند بنابراین به نظر می‌رسد که اگر بازار خودرو باز هم برای واسطه‌گران و سرمایه‌های سرگردان ایجاد جذابیت کند، دیدن روزهایی همچون دی ماه ۱۴۰۱ بار دیگر دور از انتظار نیست.

همان‌طور که عنوان شد علت استقبال گسترده از خرید خودرو را می‌توان در پدیده انتظارات تورمی نیز جست‌وجو کرد. در شرایط تورم بالا و بی‌ثباتی اقتصادی، انتظارات تورمی نقش کلیدی در هدایت رفتار اقتصادی خانوارها و سرمایه‌گذاران ایفا می‌کند. در

سوخت سیاسی فلز زرد

بازار طلا در روزهای اخیر بار دیگر شاهد نوسانات چشم‌گیر بوده و در معاملات روز گذشته قیمت‌ها با رشد همراه شد. طلا و نقره به دلیل افزایش تقاضای دارایی امن، با رشد قیمتی وارد تعطیلات آخر هفته شدند. این افزایش در شرایطی رخ داد که دولت آمریکا برای سومین روز متوالی در تعطیلی به سر می‌برد و چشم‌اندازی برای پایان آن دیده نمی‌شود. اختلاف شدید بین دولت ترامپ و دموکرات‌ها بر سر بودجه و تهدید رئیس‌جمهور برای اخراج کلرکان فدرال، احتمال طولانی‌تر شدن این تعطیلی را افزایش داده است. در همین حال، بازارهای سهام جهانی وضعیت متفاوت داشتند و شاخص‌های آمریکا آماده بازگشایی در سطوح بالای تاریخی بودند. خبر دیگری که بر بازار انرژی اثر گذاشت، انفجار و آتش‌سوزی در پالایشگاه شرکت شورون در لس‌آنجلس بود؛ پالایشگاهی که بخش مهمی از سوخت خودرو و هواپیما در جنوب کالیفرنیا را تأمین می‌کند. این حادثه باعث رشد اندک قیمت نفت شد که پیش‌تر به پایین‌ترین سطح چهارماهه رسیده بود. در بازارهای دیگر، شاخص دلار آمریکا اندکی کاهش یافت و بازده اوراق خزانه‌داری ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴۰۹ درصد شد. ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴۰۹ درصد شد. ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴۰۹ درصد شد. ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴۰۹ درصد شد.

از منظر تکنیکال، روند کوتامدنت طلا همچنان صعودی برآورد می‌شود. هدف بعدی خریداران، عبور از مقاومت کلیدی ۴۰۰۰ دلار در هر اونس است، درحالی‌که حمایت مهم در سطح ۳۷۵۰دلاری قرار دارد. اولین مقاومت در ۳۹۲۳ دلار و سپس ۳۹۵۰ دلار دیده می‌شود. در مقابل، نخستین حمایت در ۳۸۶۱ دلار و سپس ۳۸۴۲ دلار است.

ظرفیت نیمه‌فعال اوراسیا

با سایر اعضای اوراسیا با چالش‌های متعددی روبه‌رو است.

❖ **چالش هزینه تمام‌شده**

فعالان بخش تجاری کشور بر این باورند که توسعه تجارت با کشورهای عضو اوراسیا می‌تواند فرصت مناسبی برای تِجار ایرانی و توسعه بازارهای بین‌المللی باشد. البته آنها اشاره می‌کنند که کشور چین به دلیل نزدیکی جغرافیایی رقیب اصلی ایران در تجارت با کشورهای عضو این اتحادیه است و تمرکز تِجار ایرانی باید بر کاهش هزینه‌های تمام‌شده محصولات خود باشد.

بر این اساس، سیده فاطمه مقیمی، رئیس کانون زنان بازرگان اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: اوراسیا یکی از این‌ تفاهم‌نامه‌های منطقه‌ای است که می‌توانیم به‌خوبی روی آن سرمایه‌گذاری کنیم و از آن بهره ببریم. به توجه به تحریم‌هایی که هم‌اکنون علیه کشورهای عضو امضا شده، تجارت با اوراسیا فرصت مناسبی است که از همین حالا می‌توانیم از آنها استفاده کنیم.

او ادامه داد: برای کشورهای عضو اوراسیا، با تعرفه‌های ترجیحی و شرایط مطلوب‌تر نسبت به آنچه اکنون وجود دارد، می‌توانیم فرصت‌های تجاری را که در بازارهای دیگر از دست داده‌ایم جبران کنیم. اکنون باید مطالعات گسترده‌ای صورت بگیرد تا مشخص شود کشورهای مثل قرقیزستان، قزاقستان و بلاروس نیازمند چه کالاهایی هستند که تِجار ایرانی می‌توانند به آن بازارها ورود کنند. در سوی دیگر باید به این نکته اشاره کرد که در تجارت سه عامل تعیین‌کننده برای ورود به بازار کشور وجود دارد: «بهترین کالا»، «بهترین نرخ» و «سریع‌ترین زمان تحویل». اکنون چین در مقایسه با ایران وضعیت مناسب‌تری برای تجارت با کشورهای عضو اوراسیا را دارد، چراکه از نظر جغرافیایی به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، مانند قزاقستان نزدیک‌تر است. اما اگر بتوانیم کالایی را با هزینه تمام شده کمتر و سریع‌تر عرضه کنیم، جایگاه خود را در این بازارها مستحکم‌تر و قوی‌تر خواهیم کرد. بنابراین، شناسایی نیاز بازارها امری حیاتی است.

مقیمی توضیح داد: محصولات کشاورزی یکی از مواردی است که می‌توان در این کشورها ارانه کرد. از سوی دیگر، ما از قزاقستان و قرقیزستان کالاهایی مانند گندم وارد می‌کنیم؛ این تبادلات طی سال‌ها ادامه داشته است. بنابراین، نیازهایی که پیش‌تر از کشورهای دور‌تر تأمین می‌شد، اکنون می‌توان از این مسیر نزدیک‌تر و با هزینه حمل کمتر تأمین کرد. همچنین در کالاهایی همچون سوخت که پیش‌تر مراوده داشتیم، اکنون می‌توانند دوباره به‌راحتی مبادله شوند. بحث کمیت‌یترانی میان کشورها، با توجه

❖ **طرح فروش خودرو از ابتدای اسسال با افت تقاضا کلید خورد.**

❖ **اگر به آمارهای منتشرشده رجوع کنیم، در آخرین طرح فروش شرکت ایران خودرو در سال ۱۴۰۳ که**

❖ **مربوط به بهمن ماه است، ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند.**

❖ **برای بهمن ماه ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام**

در اقتصاد

تغییرات اساسی در حجم مبنای بازار پایه فرابورس
بازار پایه فرابورس ایران، که همواره به عنوان بازاری با نقدشوندگی پایین و چالش‌های متعدد شناخته می‌شود؛ به‌تازگی شاهد تغییرات مهمی در سازوکار حجم مبنایست که از نوزدهم مهرماه اعمال خواهد شد. این تغییرات، با هدف ایجاد تعادل میان واقعیت معاملات و ارزش بازار سهام، می‌تواند نقطه عطفی در اصلاح روند معاملاتی نمادهای کم‌معامله و پرنوسان باشد.

حجم مبنای به عنوان یکی از ابزارهای کنترلی در بازار سرمایه ایران، از سال‌های گذشته مورد بحث کارشناسان و فعالان بازار بوده است. پیش از این، حجم مبنای سهام بازار پایه بر اساس سرمایه پایه شرکت تعیین می‌شد؛ رویکردی که در شرکت‌های دارای سرمایه بزرگ اما شناوری پایین، فاصله میان حجم مبنای و معاملات واقعی سهم را افزایش می‌داد و عملاً مانع از کشف قیمت متصفانه می‌شد. در چنین شرایطی، سهامداران خرد بارها از قفل شدن دارایی‌های خود در نمادهای بازار پایه گلایه کرده و شرکت‌کنیز در جذب سرمایه و تامین مالی با مشکل مواجه بودند.

با این حال، فرابورس ایران اخیراً فرمول تازه‌ای برای محاسبه حجم مبنای پویا معرفی کرده است؛ فرمولی که به جای اتکای صرف به سرمایه پایه شرکت، بر اساس معاملات واقعی و میزان سهام شناور آزاد طراحی شده و ماهیت پویا دارد. بر اساس اطلاعیه رسمی فرابورس، این فرمول از ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ اجرایی می‌شود و هدف اصلی آن، انعطاف‌پذیری بیشتر در محاسبه حجم مبنای و ارتقای نقدشوندگی است.

سازوکار جدید حجم مبنای
در سازوکار جدید، حجم مبنای به سه حالت تقسیم می‌شود: اولین حالت مربوط به سهام پرمعامله است؛ اگر میانگین روزانه معاملات سهم در یک ماه اخیر بیش از سترانه روزانه سهام شناور باشد، سهام پرمعامله تلقی شده و حجم مبنای «یک» در نظر گرفته می‌شود.

دومین حالت مربوط به سهام کم‌معامله با نوسان کم است؛ در واقع سهمی که نه پرمعامله هستند و نه نوسان قابل‌توجه دارند، حجم مبنای آنها نیز «یک» خواهد بود.

سومین حالت نیز به سهام کم‌معامله با نوسان بالا مرتبط است؛ در این حالت، حجم مبنای بر اساس فرمولی که ترکیبی از میانگین روزانه حجم معاملات یک ماه اخیر و سرانه روزانه سهام شناور است، تعیین می‌شود.

ضرب تعدیل در این فرمول با افزایش یا کاهش حجم معاملات در سه ماه اخیر و شدت نوسانات سهم تغییر می‌کند؛افزایش معاملات موجب کاهش ضریب و کاهش حجم مبنای و افزایش نوسان موجب افزایش آن می‌شود.

به بیان ساده، سازوکار جدید تلاش دارد تا سهم‌های پرمعامله یا کم‌نوسان بدون محدودیت حجم مبنای معامله شوند و تنها شرکت‌هایی که با حجم معاملات پایین و نوسان قابل‌توجه مواجه هستند، محمول حجم مبنای شوند. این تغییر، علاوه بر ارتقای امکان کشف قیمت واقعی، مانع کاهش‌های غیرواقعی و بهبود شفافیت بازار می‌شود.

فرمول تازه حجم مبنای، با در نظر گرفتن متغیرهای کلیدی مانند بازدهی چهار هفته اخیر، میانگین حجم معاملات ماه گذشته، تعداد کل سهام شرکت و نسبت سهام شناور آزاد، تلاشی برای ایجاد توازن میان واقعیت معاملاتی سهم و ارزش بازار آن است. حداقل حجم مبنای نیز معادل ۱۰ درصد از سرانه روزانه تعداد سهام شناور آزاد شرکت تعیین شده است، به این معنا که حتی در سهام کم‌معامله، سطحی از نقدشوندگی تضمین می‌شود.

اجرای این تغییرات از دو منظر حائز اهمیت است: نخست برای سهامداران خرد که از قفل شدن دارایی‌ها در بازار پایه گلایه داشتند و دوم برای شرکت‌ها که در نبود کشف قیمت واقعی، با مشکلاتی در جذب سرمایه و تامین مالی مواجه بودند. حالا با اعمال فرمول جدید، انتظار می‌رود نقدشوندگی نسبی بازار پایه بهبود یافته و امکان کشف قیمت متصفانه‌تر فراهم شود.

ارتقای شفافیت در بازار پایه
محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس ایران، در این‌باره تأکید کرده است که فرمول تازه حجم مبنای با هدف ارتقای شفافیت و کاهش فاصله معاملات واقعی و ارزش اسمی سهام طراحی شده است.
در گذشته وی، تغییرات حجم مبنای نتیجه‌فراخوانی برای اخذ نظرات فعالان و کارشناسان بازار است که از ۱۷ تا ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ انجام شد تا فرایند تصمیم‌گیری با شفافیت بیشتری دنبال شود. با وجود این اصلاحات، کارشناسان هشدار می‌دهند که تغییر فرمول حجم مبنای همه مشکلات بازار پایه را برطرف نخواهد کرد.
همچنان چالش‌هایی مانند نبود شفافیت اطلاعاتی و گزارش‌دهی نامنظم شرکت‌ها؛از مسائل اصلی این بازار هستند. بااین حال، اصلاح حجم مبنای را می‌توان گامی رو به جلو در جهت اصلاح سازوکار معاملاتی و نزدیک کردن بازار پایه به استانداردهای حرفه‌ای تر دانست.

در نهایت، تجربه عملی این سازوکار در ماه‌های آینده نشان خواهد داد که آیا سیاستگذاران توانسته‌اند تعادلی میان نقدشوندگی و کنترل هیجان بازار برقرار کنند یا خیر. با توجه به انعطاف‌پذیری بیشتر روند‌دهی به معاملات واقعی سهام، انتظار می‌رود اثر مثبت حجم مبنای بر کشف قیمت و روان‌سازی معاملات بازار پایه، پررنگ‌تر از هر گونه نوسان کوتاه‌مدت باشد.

در روز شنبه بازیگران خرد شگفتی آفریدند. دیروز دو هزار و ۷۹۳میلیارد تومان پول حقیقی وارد گردونه معاملات سهام و حق تقدم شد. شنبه برای نماگرهای بازار سرمایه از اهمیت بالایی برخوردار بود. شاخص کل بورس تهران در آخرین روز معاملاتی هفته گذشته به کف کانال ۲۰۷میلیون واحد رسید و از سویی نماگر هموزن نیز در این روز به کف سطح مهم ۸۰۰هزار واحد رسید. تحلیلگران بازار سرمایه معتقدند؛ اگر شاخص‌های سهامی در مسیر کاهشی حرکت می‌کردند، روند صعودی هفته گذشته صرفاً یک نوسان کوتاه‌مدت و گذرا بود. حتی می‌توانست شرایطی را فراهم آورد تا سرمایه‌گذاران بیشتری از بازار خارج شوند. با این حال بورس به رشد خود ادامه داد. این امر می‌تواند سبک‌تال مداوم روند صعودی بازار سرمایه را مخایره کند.

عقب‌نشینی دلار و طلا در معاملات دیروز، تقویت تقاضا در بازار سهام را رقم زد. برتری خریداران در بازار سهام طی معاملات شنبه باعث شد تا اکثر گروه‌های مهم با جذب پول حقیقی همراه شوند. در این میان گروه فلزات اساسی با ورود پول ۱۷۱میلیارد تومانی سهامداران حقیقی در صدر جدول ورود پول روز شنبه ایستاد. نمادهای بانکی بورس تهران نیز دیروز ورود پول قابل‌توجهی را تجربه و دومین جایگاه جدول جذب پول را از آن خود کردند. محصولات شیمیایی به عنوان بزرگ‌ترین صنعت بازار سرمایه در روز شنبه با تجربه ورود پول ۱۶۰میلیارد تومان سومین جایگاه جدول ورود پول را تصاحب کردند. در طرف مقابل گروه‌های بیمه، محصولات کامپیوتری بدرغم موج مثبت ورود پول با خروج پول از سوی حقیقی‌ها مواجه شدند. بیمه‌ای‌ها با خروج ۷میلیارد تومان و محصولات کامپیوتری با خروج پول ۲میلیارد تومانی بالاترین میزان خروج پول امروز را به دست آوردند.

از میزان صندوق‌های قابل معامله بورسی همه صندوق‌های مبتنی بر سهام تحت‌تاثیر جو مثبت بازار با اقبال حقیقی‌ها همراه شدند. در راس آنها صندوق‌های سهمی قرار دارند که در انتهای معاملات شنبه بیش از ۹۱۰میلیارد تومان ورود پول حقیقی را تجربه کردند و در راس جدول جای گرفتند. پس از آن صندوق‌های بخشی و همچنین شاخصی‌ها با تجربه میانگین ورود پول ۲۰۰میلیارد تومانی در رتبه‌های دوم و سوم جدول پول حقیقی قرار گرفتند. صندوق‌های با درآمد ثابت بازار سهام و صندوق طلاهای بورسی در روز شنبه بیشترین میزان خروج پول حقیقی را ثبت کردند. صندوق‌های درآمد ثابت نیز بیش از ۲۳۵میلیارد تومان خروج پول را به ثبت رساندند و صندوق‌های طلا نیز در حدود هزار میلیارد تومان خروج پول را ثبت کردند.

اما صعود بورس در حالی رخ خورد که بازارهای موازی از مسیر صعودی بازگشتند. دلار در بازار آزاد که در معاملات روز پنج‌شنبه هفته گذشته در سطح ۱۱۷ هزار تومان کار خود را به اتمام رسانده بود؛ معاملات نخستین روز هفته را در کانال ۱۱۶ هزار تومان آغاز کرد و در ادامه شاخص ارزی با از دست دادن دو کانال به کانال ۱۱۴ هزار تومان رسید. این در حالی است که اسکناس آمریکایی در معاملات روز پنج‌شنبه تا سطح ۱۱۸ هزار تومان نیز رشد قیمت را تجربه کرده بود. با افت قیمت دلار، قیمت‌ها در بازار طلا و سکه نیز نزولی شد و هر گرم طلای ۱۸ عیار به کانال ۱۰میلیون و ۹۰۰ هزار تومان عقب‌نشینی کرد. سکه هم در کانال ۱۴میلیون تومان مورد معامله قرار گرفت.

پشت پرده جهش بورس

با نمایش خوب بازار سهام در چند روز اخیر، این سوال ایجاد شده است که وضعیت بازار در هفته‌های آینده چگونه خواهد بود؟ کارشناسان بازار سرمایه دلایل مختلفی را پیرامون تغییر مسیر بورس مطرح می‌کنند. احمد اشتیاقی، تحلیلگر بازار سرمایه در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» ضمن بررسی معاملات روز شنبه اظهار کرد: بازار سهام در روز شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۴، تحت تاثیر اخبار مربوط به ارتقای نرخ دلار موثر بر شرکت‌ها از سطح ۷۰هزار تومان به محدوده ۹۰ هزار تومان، با روندی مثبت آغاز به کار کرد. بر اساس اظهارات سیاستگذار، بخشی از دلارهای صادراتی شرکت‌های بزرگ فولادی، معدنی و پتروشیمی قرا است در بازار مبادله دوم (ارز تجاری) عرضه شوند؛ عددی که فعالان بازار آن را حول‌وحوش ۹۰هزارمبار برآورد می‌کنند. افزایش حدود ۲۸ درصدی نرخ ارز موثر بر شرکت‌ها از سطح ۷۰ به ۹۰ هزار تومان، از نگاه تحلیلگران به‌عنوان محرک اصلی رشد اخیر بورس ارزیابی می‌شود. در واقع، نرخ ارز همواره مهم‌ترین متغیر اثرگذار بازار سهام بوده و مشابه سال گذشته، افزایش تدریجی نرخ دلار توافقی زمینه‌ساز آغاز یک رالی جدید شده است. به گفته این کارشناس، در سال گذشته نیز رشد بازار نزاع آغاز شد که دلار نیمایی از محدوده ۴۰هزار تومان به‌تدریج صعود کرد و سپس به بازار توافقی ارتقا یافت و تا نزدیکی ۷۰هزار تومان پیش رفت. در آن مقطع، شاخص کل بورس تا سطح ۳۰۳میلیون واحد نیز رشد داشت. اما پس از توقف مذاکرات و بروز تنش‌های سیاسی از جمله جنگ ۱۲ روزه، بازار با افزایش ریسک‌های تحریمی و ناترازی انرژی مواجه شد و در نهایت کف خود را در محدوده ۲۰۷میلیون واحد تثبیت کرد.

او با بیان اینکه افزایش ۲۸ درصدی دلار موثر بر شرکت‌ها می‌تواند حدود ۱۵ درصد رشد در شاخص کل را توجیه کند، بیان کرد: بر این اساس، انتظار می‌رود شاخص کل بتواند از سطح فعلی تا محدوده ۳۰۳میلیون واحد رشد کند؛ مشروط بر آنکه وضعیت تحریم‌ها و ریسک‌های سیاسی در شرایط فعلی باقی بماند. در حال حاضر دو بازار موازی فعال، یعنی صندوق‌های طلا و بازار ارز، رشد خود را تا حدودی تجربه کرده‌اند و به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت نوسان شدیدی نداشته باشند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد دلار آزاد تا پایان آبان‌ماه عمدتاً در محدوده ۱۱۵هزار تومان نوسان کند و رشد قابل‌توجهی نداشته باشد. به همین دلیل، بخشی از نقدینگی که در صندوق‌های طلا و بازار ارز فعال بوده، می‌تواند به سمت بازار سهام حرکت کند. همچنین نرخ‌های فعلی P/E پایین بسیاری از شرکت‌ها و شرایط بنیادی مناسب، جذابیت بازار سرمایه را افزایش داده است.

احمد اشتیاقی با اشاره به چشم‌انداز کوتاه‌مدت بورس گفت: اگر چه بازده صندوق‌های با درآمد ثابت در محدوده ۳۵ درصدی، همچنان رقیبی برای بورس محسوب می‌شود، اما تحلیلگران معتقدند بازار سهام در کوتاه‌مدت از پتانسیل رشد تا محدوده ۳۰۱میلیون واحد برخوردار است. به‌ویژه سهام شرکت‌هایی با تقسیم سود بالای ۷۰ درصد، گزینه‌های جذابی برای سرمایه‌گذاری با دید میان‌مدت تلقی می‌شوند. در مجموع انتظار می‌رود در دو هفته آینده، بازار سرمایه مقصد اول سرمایه‌گذاران تازه‌وارد و نقدینگی‌های سرگردان باشد.

با اشاره به وضعیت روز جاری بازار سرمایه اظهار کرد: «روز گذشته شاخص کل بورس با رشد ۶۳ هزار واحدی در سطح دومیلیون و ۷۹۳ هزار واحد به کار خود پایان داد. محور اصلی تقاضا بر روی سهام شاخص‌ساز بود که امری طبیعی است، چرا که معمولاً در دوره‌های رکودی و نزولی، دولت برای حمایت از بازار و ارائه تصویری مثبت از شرایط بورس، به سمت تقویت سهام بزرگ و شاخص‌ساز حرکت می‌کند.» وی ادامه داد: «در اولین روز معاملاتی هفته نیز شاهد صف‌های خرید در صندوق‌های اهرمی، سهم فعلی و بانک ملت بودیم، اما در مقابل، سهام کوچک‌تر تقاضای قابل‌توجهی را تجربه نکردند. از سوی دیگر، ارزش معاملات نیز در محدوده ۶ هزار میلیارد تومان تثبیت شده و احتمالاً به زودی فراتر از این عدد خواهد رفت؛ موضوعی که می‌تواند اهمیت زیادی داشته باشد»

محبی در ادامه به شرایط صندوق‌های طلا اشاره کرد و گفت: «در حال حاضر، صندوق‌های طلا منفی معامله می‌شوند که نشان‌دهنده کاهش استقبال سهامداران از این صندوق‌هاست. اگر روند مثبت بازار سرمایه ادامه داشته باشد، می‌توان انتظار داشت که جذابیت بازار سهام بیشتر شود. از سوی دیگر، کاهش قیمت اونس جهانی طلا و نقره نیز می‌تواند به بهبود شرایط بازار سرمایه کمک کند؛ چرا که خروج نقدینگی از صندوق‌های طلا و ورود مقطعی به بازار سهام در این شرایط محتمل خواهد بود. البته باید توجه داشت که افزایش تنش‌های بین‌المللی می‌تواند وضعیت متفاوتی را بر بازار حاکم کند».

فراز و فرود شدید نسبت P/E
پیامدهای گسترده‌ای برای اقتصاد و جامعه به همراه داشت.میلیون‌ها نفر از سرمایه‌گذاران خرد که در سال ۱۳۹۹ وارد بورس شدند، بخش زیادی از سرمایه خود را از دست دادند.

این تجربه تلخ باعث شد که نگاه جامعه به بازار سرمایه با بدبینی همراه شود. نوسانات شدید باعث شد که بازار سرمایه به جای ایفای نقش تامین مالی پایدار برای بنگاه‌ها، به بستری رای سفته‌بازی تبدیل شود که نتیجه مطلوبی برای سرمایه‌گذاران نداشت. پس از سقوط بازار، دولت و نهادهای ناظر با فشار افکار عمومی مواجه شدند و اقداماتی همچون تغییر دامنه نوسان، تزریق منابع حمایتی و تغییر مقررات را در دستور کار قرار دادند؛ هرچند این اقدامات در بلندمدت کارایی چندانی نداشت.

تجربه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نشان داد که اتکا به هیجان عمومی و توصیه‌های غیرکارشناسی می‌تواند زیان‌های سنگینی به همراه داشته باشد. در مقابل، تحلیل بنیادی و توجه به نسبت‌های مالی مانند P/E می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش دهد.

درحالی‌که میانگین P/E بازارهای توسعه‌یافته بین ۱۵ تا ۲۰ واحد است، بازار ایران در دوره‌ای به عدد ۴۰ رسید و سپس به کمتر از ۱ واحد سقوط کرد. این فاصله نشان‌دهنده بی‌ثباتی ساختاری در اقتصاد ایران است. در کشورهای توسعه‌یافته، سیاست‌های اقتصادی شفاف، نرخ بهره باثبات، و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد مانع از نوسانات شدید می‌شود. در مقابل، بازار ایران به شدت متأثر از سیاست‌های کوتاه‌مدت و شرایط تورمی است.

نمودار P/E بازار سهام ایران طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ داستانی پر از درس و عبرت برای سرمایه‌گذاران و سیاستگذاران روایت می‌کند. بازار از یک دوره ثبات نسبی در محدوده ۵ تا ۱۰، به یک جهش بی‌سابقه و سپس سقوط تاریخی رسید. عوامل متعددی همچون رشد نقدینگی، افزایش نرخ ارز، تبلیغات دولتی، و ورود بی‌سابقه سرمایه‌گذاران خرد این نوسان را رقم زدند.

تجربه این سال‌ها نشان می‌دهد که برای جلوگیری از تکرار چنین بحران‌هایی، باید چند اصل رعایت شود. شفافیت سیاست‌های اقتصادی و پرهیز از مداخلات کوتاه‌مدت و تبلیغات هیجانی از اهمیت بالایی برخوردار است. آموزش مالی و ارتقای فرهنگ سرمایه‌گذاری باید در دستور کار قرار گیرد تا سرمایه‌گذاران بر اساس تحلیل و آگاهی تصمیم‌گیری کنند. ایجاد ثبات در نرخ بهره و سیاست‌های پولی می‌تواند پیش‌بینی‌پذیری بیشتری برای بازار ایجاد کند.

در نهایت، توجه به تحلیل بنیادی و نسبت‌های کلیدی مانند P/E باید به معیار اصلی

سرمایه‌گذاران تبدیل شود و جایگزین رفتارهای هیجانی گردد. همچنین ابزارهایی برای مدیریت ریسک مانند بازار مشتقه، به توسعه بورس تهران کمک خواهد کرد و به مرور صرف ریسک بازار را کاهش داده و در بلندمدت بر افزایش P/E بازار کمک خواهد کرد.

بازار سهام ایران ظرفیت بالایی برای تامین مالی تولید و توسعه اقتصادی دارد، اما این

ظرفیت تنها زمانی بافعل خواهد شد که اعتماد عمومی بازگردد و سیاست‌گذاری‌ها بر پایه

اصول علمی و تجربیات گذشته صورت گیرد.

نمودار P/E بازار، سندی روشن از نیاز فوری به اصلاح ساختارهای اقتصادی و بازتعریف

نقش بازار سرمایه در اقتصاد ایران است.

چهارمین روز ۲درصدی بورس

فرحناز نعمتی -بورس تهران با رشد ۲.۳۸ درصدی دیروز، برای چهارمین بار پس از فعال شدن «ماشه»، صعود ۲درصدی را به نمایش گذاشت و در یک قدمی کانال ۲.۸میلیون واحدی قرار گرفت.

در روزهای اخیر پس از بازگشت قطعه‌نامه‌های شورای امنیت و اعمال آنها، استراتژی معامله‌گران نیز دستخوش تغییرات مهمی شده و فضای بازارها بار دیگر درگیر رقابت‌های شدید قیمتی شده است. رشد نرخ ارز فرصت احیای بورس در هفته‌ای که گذشت را فراهم کرد. در همین حال شاخص اصلی این بازار با جهش ۸ درصدی بهترین عملکرد هفتگی خود از ابتدای سال را به نمایش گذاشت. در معاملات نخستین روز هفته بازارهای دارایی راه خود را از هم جدا کردند.

در هفته‌ای که گذشت، کانال شکنی بازارها عمیق‌تر شد و دلار، طلا و سکه وارد سطوح تاریخی شدند که بی‌سابقه بود. اما این وضعیت در روز شنبه تکرار نشد و معاملات بازار سهام با هیجانی مضاعف همراه بود. معاملات روز شنبه بورس تهران نسبت به آخرین روز هفته قبل کاملاً متفاوت سپری شد. شاخص کل سهام با رشد ۲.۳۸ درصدی(معادل ۶۴ هزار واحد) روز خوبی را پشت سر گذاشت. در روز شنبه شاخص‌های سهمی با چرخش جدی، به مسیر صعودی بازگشتند که محاصل آن ورود پول قدرتمند حقیقی و افزایش ارتفاع نماگرهای سهمی در مجموع معاملات این روز بود. کوچک‌تراها هم موفق شدند بازدهی روزانه خود را مثبت کنند.

معاملات از لنز آمار

معاملات بورس تهران در روز شنبه تفاوت‌های مهمی را نسبت به روز چهارشنبه ثبت کرد. اولین روز هفته با صعود پرقدردت نماگرهای بازار سهام آغاز شد. با رشد ۲.۳۸ درصدی بورس، شاخص کل چهارمین صعود ۲ درصدی خودپس از فعال شدن ماشه را تجربه کرد. داماسنج اصلی تالار شیشه‌ای با تجربه پرواز دو درصدی بار دیگر به یک قدمی کانال ۲۰۸میلیون واحد رسید. سطح مذکور معمولاً برای شاخص دردرساز بوده است. از

تالار شیشه‌ای، محل زور آزمایی ریسک‌ها و محرک‌ها

بازار سرمایه ایران طی سال‌های اخیر یکی از پرنوسان‌ترین دوره‌های تاریخی خود را پشت سر گذاشته است. نسبت قیمت به سود هر سهم یا همان P/E که به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی در سنجش ارزش ذاتی شناخته می‌شود، تصویری گویا از وضعیت کلی بازار ارائه می‌دهد. نسبت P/E بازار سهام ایران از سال ۱۳۹۷ تا پایان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که این شاخص از سطوح متعارف جهانی فاصله گرفته و در دوره‌هایی به سطوحی بی‌سابقه رسیده است. اوج این نوسان در تابستان ۱۳۹۹ رقم خورد؛ جایی که به طور غیر منتظره‌ای نسبت P/E بازار به حوالی ۴۰ واحد صعود کرد و سپس طی مدت کوتاهی سقوطی سنگین را تجربه نمود. بررسی این روند نه تنها برای سرمایه‌گذاران بلکه برای سیاستگذاران اقتصادی نیز اهمیت دارد، چرا که نشان می‌دهد تصمیمات اقتصادی و شرایط کلان چگونه می‌تواند ارزش واقعی کل بازار را دستخوش تغییر کند. به‌خصوص آن که دو سالی است، این نسبت از میانگین‌های تاریخی فاصله گرفته است.

گریز از بورس ارزنده
نسبت P/E یا قیمت سهام بر سودآوری، معیاری است که از تقسیم قیمت سهام به سود هر سهم به دست می‌آید. این نسبت بیان می‌کند که سرمایه‌گذاران حاضرند چند برابر سود فعلی شرکت را برای خرید یک سهم پرداخت کنند. به طور کلی، P/E پایین‌تر به معنای ارزندگی نسبی بیشتر سهام است و می‌تواند بیانگر انتظارات محدود از رشد سودآوری باشد، درحالی‌که P/E بالا معمولاً حاکی از خوش‌بینی بازار نسبت به آینده و انتظار رشد سودهای آتی است.

در بازارهای جهانی، میانگین P/E در محدوده ۱۵ تا ۲۰ واحد قرار دارد. اما در اقتصادهایی با تورم بالا یا بی‌ثباتی اقتصادی، این شاخص می‌تواند از محدوده‌های متعارف خارج شود. نمودار بازار سهام ایران دقیقاً چنین پدیده‌ای را نشان می‌دهد.

بورس در کف تاریخی

نگاهی به نمودار نسبت قیمت به سود بازار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۷ و اوایل ۱۳۹۸، نسبت P/E بازار در محدوده‌ای متعادل بین ۵ تا ۱۰ واحد قرار داشت. این دوره با وجود تحریم‌های اقتصادی و فشارهای ارزی، نشانه‌ای از تعادل نسبی ارزش‌گذاری‌ها بود. سرمایه‌گذاران در این مقطع به صورت سنتی به بازار نگاه می‌کردند و هنوز موج بزرگی از ورود نقدینگی خرد آغاز نشده بود.

از نیمه دوم سال ۱۳۹۸، روندی صعودی آغاز شد. رشد نقدینگی، افزایش نرخ ارز و انتظار تورمی موجب شد که بازار سهام به عنوان پناهگاهی برای سرمایه‌ها مطرح شود. این روند در نهایت به اوج تاریخی در مرداد ۱۳۹۹ رسید، جایی که P/E بازار به حدود ۴۰ واحد صعود کرد. چنین سطحی از P/E نه تنها در تاریخ بازار سرمایه ایران بی‌سابقه بود، بلکه در سطح جهانی نیز کمتر مشاهده می‌شود.

پس از آن، سقوطی سریع رخ داد. در فاصله کوتاهی از نیمه دوم ۱۳۹۹ تا اوایل ۱۴۰۰، نسبت P/E به سرعت کاهش یافت و دوباره به محدوده ۷ تا ۱۰ واحد بازگشت. این سقوط ناشی از تخلیه حباب قیمتی، خروج نقدینگی و کاهش اعتماد عمومی به بازار سرمایه بود. در ادامه طی سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، P/E بازار عمدتاً در محدوده ۵ تا ۸ واحد تثبیت شد

پیامد ارزش پایین بورس

♥ بایت‌دنسس بدون «تیک‌تاک آمریکایی» وضع بهتری دارد
به محض اینکه استفاده از تیک‌تاک را شروع کنید احتمالا نمی‌توانید چشم از آن بردارید. همین‌موضوع درباره ماجرای پرحاشیه حضور این اپلیکیشن چینی در آمریکا نیز صدق می‌کنند؛ با این تفاوت که برخلاف ویدئوهای کوتاه و جذاب تیک‌تاک، این داستان سال‌هاست کش‌دار شده است.

البته حالا به نظر می‌رسد سرانجام این ماجرا به نقطه پایانی نزدیک شده است. در اواخر سپتامبر جزئیات یک توافق احتمالی بین دونالد ترامپ و همتای چینی‌اش، شی جین‌پینگ، برای واگذاری کنترل تیک‌تاک آمریکا به یک کنسرسیوم متشکل از سرمایه‌گذاران آمریکایی آشکار شد. در غیر این صورت طبق قانون دوحزی که در سال ۲۰۲۴ توسط رئیس‌جمهور دموکرات پیشین امضا شده بود، تیک‌تاک نهایتا در آمریکا غیرقابل دسترسی می‌شد.

به نوشته مجله اکونومیست، جزئیات هنوز کمی مبهم است، اما اگر بخواهیم یک خلاصه ارائه دهیم، به این صورت است که مالکین جدید (با چهره‌های برجسته‌ای مثل لری ایلسون و چند تن از دوستان سیلیکون‌ولی ترامپ) ۸۰درصد سهام نهاد آمریکایی را به دست آوردند. ارزش این معامله ۱۴میلیارد دلار برآورد شده است. تحلیلگران فکر می‌کردند حداقل ۴۰میلیارد دلار و شاید تا ۱۰۰میلیارد دلار هم ارزش داشته باشد، اما مشخص شد نبی‌ی ا سودها همچنان به شرکت مادر تیک‌تاک، یعنی بایت‌دنس در پکن می‌رود که ۲۰درصد سهام را حفظ می‌کند. اما اکنون مجوز استفاده از الگوریتم اپلیکیشن که اصلاحا به آن گفته می‌شود «شی‌توان از آن چشم برداشت»، در دست آمریکایی‌هاست و این اطمینان وجود دارد که حزب کمونیست نمی‌تواند آن را دستکاری کند.

همواداران آمریکایی تیک‌تاک که به گفته شرکت تحقیقاتی eMarketer ۱۷میلیون نفر از آن حداقل ماهی یک بار از این اپلیکیشن استفاده می‌کنند، می‌توانند نفس راحت بکشند. سهامداران این گروه هم می‌توانند از خریدی که به نظر می‌رسد یک فرصت خوب است، خوشحال باشند. در این بین ترامپ نیز می‌تواند از این موقعیت لذت ببرد. با این حال بزرگ‌ترین برنده ممکن است در واقع بایت‌دنس باشد. زیرا واگذاری تیک‌تاک به آمریکا، حواس این شرکت متدار ۳۳۰میلیارد دلاری را از فتح آرام و گسترده جهانی پرت نمی‌کند. یکی از سرمایه‌گذاران بایت‌دنس حتی معتقد است که این شرکت ممکن است بدون تیک‌تاک آمریکا ارزشمندتر هم باشد.

در میان همه هیاهوها آسان است فراموش کنیم که آمریکا تنها بخشی کوچکی از امپراتوری دیجیتال بایت‌دنس است. حتی به‌نظر می‌رسد این بخش حداقل فعلا چندان سودآور نباشد. تیک‌تاک بیش از یکمیلیارد کاربر فعال ماهانه در خارج از آمریکا دارد. دویین، نسخه چینی و قدیمی‌تر آن، حدود ۸۰۰میلیون کاربر دارد و واقعا درآمدزایی می‌کند. به احتمال زیاد همین دو اپ مسوول بخش عمده ۳۳میلیارد دلار سود خالصی هستند که بایت‌دنس سال گذشته از مجموع درآمد ۵۵میلیارد دلاری خود کسب کرده است.

کنته مهم این است که بایت‌دنس دیگر فقط به فروش تبلیغات کنار کلیپ‌های جذاب محدود نمی‌شود. طبق برآورد eMarketer، تبلیغات ۴۹میلیارد دلار از درآمد سال ۲۰۲۴ را تشکیل می‌دهد که کمتر از یک‌سوم کل درآمد است. جادوی بایت‌دنس در توانایی آن برای خلق محصولاتی است که مرزهای دسته‌بندی‌های سنتی را درمی‌نوردد.

مدل کسب‌وکار بایت‌دنس که مرزهای دسته‌بندی‌ها را درنوردیده، همیشه سخت‌تر از بازارهای دیجیتال کمتر توسعه‌یافته، در بازار آمریکا پیاده‌سازی می‌شد. TikTok Shop تنها در سال ۲۰۲۳ وارد آمریکا شد، یعنی سه سال پس از آنکه دویین نسخه خود را در چین معرفی کرده بود. با توجه به حساسیت‌های ژئوپلیتیک، افزون‌هوش مصنوعی به تیک‌تاک آمریکا کار حتی دشوارتری بود. این شرکت بهتر است توجه و منابع خود را به بازارهایی که جنجال کمتری دارند، معطوف کند. حالا که دردسرهای آمریکا پشت سر گذاشته شده بایت‌دنس ممکن است سرعت توسعه و معرفی قابلیت‌های جدید خود را در سایر نقاط جهان افزایش دهد. پس چرا یک‌بار برای همیشه تیک‌تاک آمریکا را کنار نگذارند. برای «شی» این شاید یک امتیاز بیش از حد به ترامپ محسوب می‌شد. از دید بایت‌دنس، اما این می‌توانست نتیجه‌ای بهتر و حتی پرسودتر داشته باشد.

.....

♥ میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی می‌کنند

بنیان‌گذار آمازون به تازگی پیش‌بینی کرده که میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی خواهند کرد.

میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی می‌کنند به گزارش تک‌کراچ، بزوس که شرکت فضایی بلو اوربجین را تاسیس کرده، در گفت‌وگو با جان الکن از خانواده اگنلی ایتالیا تأکید کرد که مردم عمداً «به دلخواه خودشان» به زندگی در فضا خواهند پرداخت و ربات‌ها وظایف سخت و طاقت‌فرسا را برعهده خواهند داشت.

«فقر سفر» رکورد زد

✎ بیتا حسن پور – ضعف در آمد ایرانی‌ها نسبت به ابتدای دهه ۹۰ در کنار رشد شدید هزینه‌های زندگی باعث شده ۴۸درصد خانوارها توان «مسافرت» را از دست بدهند.

در سال ۱۴۰۳ «فقر سفر» روی قله قرار گرفت. در این سال ۴۸ درصد از خانوارهای ایرانی سفر نرفته و تنها ۵۲ درصد حداقل یک مسافرت داشتند. این در حالی است که این عدد در سال ۱۳۹۶ یعنی «سال طلای سفر» به ۳۱ درصد برای سفر نرفته‌ها می‌رسید و در مقابل ۶۹ درصد حداقل یک مسافرت داشتند. کسانی که توانستند حداقل یک سفر را داشته باشند نیز سبک مسافرت‌شان تغییراتی را تجربه کرده است. در سال ۱۴۰۳ تنها ۴۹ درصد سفرها اقامت شبانه داشتند که ۴۲ درصد کاهش را نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

با توجه به اینکه اقامت شبانه یکی از شاخص‌های کیفیت سفر است، می‌توان نتیجه گرفت که شاهد افت کیفی سفرها در این بازه زمانی و تبدیل شدن سفرهای سیاحتی به سفرهای ریاضتی هستیم. کاهش حجم سفرهای تفریحی و رسیدن آن به ۲۳ درصد در مقابل ۲۸ درصد سال ۹۰ شاخص دیگری است که نشان‌دهنده چالش‌های جدی در گردشگری داخلی ایران است.

«قامت» به عنوان دیگر اضلاع گردشگری و کسب‌وکارهای مرتبط با این صنعت نیز با مشکلات متعدد دست‌وپنجه نرم می‌کند. آمارهای منتشر شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد سهم اقامت در اقامتگاه‌ها غیررسمی دو رقیمی شده و به عدد ۱۱ درصد رسیده است. این در حالی است که سهم اقامتگاه‌های رسمی که در سال ۹۰، به عدد ۵ درصد می‌رسید با یک درصد کاهش به عدد ۴ تنزل پیدا کرده است. در مقابل ۶۹ درصد گردشگران در خانه اقام

ساکن شده و ۹ درصد هم از ویلا شخصی استفاده می‌کنند.

چنین اعداد و ارقامی نشان‌دهنده انحراف در جریان اقامتی مسافران است. دلیل این امر به بالا رفتن هزینه سفر و پایین آمدن درآمد خانوار برمی‌گردد. میانگین نرخ تورم در چهار سال گذشته از ۲۱ درصد به عدد ۳۵ درصد رسیده و در مقابل درآمد سرانه ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۲ به ۸۰ درصد سال ۱۳۹۰ کاهش یافته است. این اعداد نشان می‌دهد اقوام میزبان نیز به زودی توان خود را برای پذیرایی از مهمانان از دست دهند و به این ترتیب «قله فقر سفر» در ایران مرتفع‌تر شود. کاهش تمایل ایرانی‌ها به وسایل حمل‌ونقل عمومی دیگری موردی است که این گزارش به آن پرداخته است. دلیل این عدم تمایل به هزینه‌های بالا و کمبود زیرساخت برمی‌گردد. متأسفانه در سال‌های اخیر سفر هوایی تبدیل به کالای لوکس شده و در کنار آن، یافتن بلیت برای وسایل حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای نیز دشوار شده است. بالا رفتن هزینه بلیت هم سبب شده انجام سفرهای خانوادگی با آنها برای بسیاری از خانوارها غیرممکن شود. آمار تکرار دهنده دیگر این گزارش به «هضم جهان» برمی‌گردد.

اصفهان که به واسطه جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، میراثی و… همواره جزو ۵ مقصد برتر سفر توریست‌های ایرانی بود به رتبه دهم سقوط کرده که تقریباً به معنای حذف آن از گزینه سفر بخش عمده‌ای از ایرانی‌هاست. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس سه دلیل برای این امر ذکر شده که اصلی‌ترین آنها خشک شدن زاینده‌رود است. فقدان بازاریابی و تمرکز بر گردشگری سنتی باعث شده تا اصفهان، جایگاه خود را به استان‌هایی مانند تهران، گیلان و یا مازندران دهد که به لحاظ جاذبه توان رقابت با آن در شرایط عادی نداشتند.

«پایش» تحلیل گردشگری داخلی در فصل بهار: بازه زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۳ عنوان گزارشی از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی است. انتخاب بهار به عنوان بازه زمانی سنجش از آن رو صورت گرفته است که به واسطه فقدان تعطیلات دو روزه آخر هفته، سفر ایرانی‌ها به تعطیلات مناسبی تقلیل یافته و در این زمینه، نوروز به عنوان بزرگ‌ترین تعطیلات سال، بیشترین آمار سفرها را به خود اختصاص می‌دهد. در این راستا مقایسه فصل بهار یک سال به عنوان عمود خیمه تعطیلات سالانه ایران با سال‌های دیگر، روند توریسم ایران را به خوبی نشان می‌دهد.

بر اساس آمارهای منتشر شده در این گزارش، شاخص دسترسی‌پذیری سفر برای خانوارهای ایرانی روند کاهش‌ی را نشان می‌دهد. شاخص دسترسی‌پذیری سفر براساس این گزارش از ۵۸ درصد در سال ۱۳۹۰ به رقم ۵۲ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده که به جز سال‌های همه‌گیری کرونا که به واسطه شرایط ویژه در دنیا، شاهد توقف و تعطیلی سفرها بودیم، درصد پایین دسترسی‌پذیری را نشان می‌دهد. از مهم‌ترین دلایل این محدودیت افزایش هزینه‌های سفر و فشار اقتصادی ذکر شده است.

همین محدودیت‌ها باعث شده کیفیت سفرها نیز روند نزولی را طی کند و سفر سیاحتی بدل به سفرهای ریاضتی شود. برای مثال برای نخستین‌بار در این بازه، سهم اقامت در منازل بستگان از بیش از ۷۰ درصد به ۶۹ درصد کاهش یافته و سهم ویلاهای اجاره‌ای از حدود ۹ درصد به ۱۰ درصد رسیده است. این آمارها نشان می‌دهد که اقامتگاه‌های عمومی نظیر هتل‌ها، بوم‌گردی‌ها، هتل آپارتمان‌ها و حتی خانه مسافرها با چالش کمبود متقاضی مواجه شده‌اند و اگر این روند نزولی ادامه یابد ناچار به تعطیلی می‌شوند. به علاوه با پایین آمدن توان اقتصادی خانوارها، تمایل اقوام برای پذیرش مهمان کاهش یافته و به این ترتیب آمار گردشگرانی که از سفر بازمی‌مانند روند صعودی را طی خواهد کرد. توصیه این گزارش برای تسهیل سفر طبقات مختلف جامعه استفاده از برنامه‌های تسهیلاتی و تشویقی به‌ویژه کارمندان دولت، برنامه راهبردی با هدف برآورده ساختن نیازهای اقامتی طبقات مختلف جامعه و در عین حال، سازماندهی برای انواع اقامتگاه‌های عمومی منطبق با نیازهای طبقات مختلف جامعه، است.

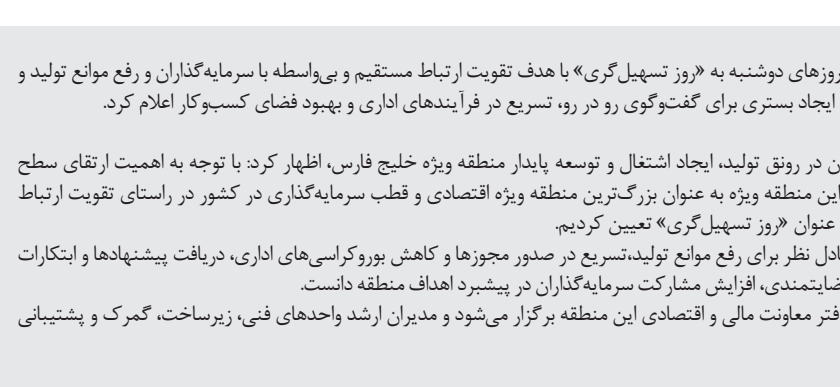
ناممکن شدن سفر به مناطق دوردست
بخش حمل‌ونقل از دیگر مواردی است که این گزارش به شکل مفصل به آن پرداخته است و چالش‌های مرتبط با آن را یکی از دلایل روند نزولی سفر می‌داند. بر اساس این گزارش کاهش کلی ظرفیت ناوگان حمل‌ونقل عمومی نسبت به سال‌های ابتدایی دهه ۹۰، دسترسی‌پذیری به بسیاری از مقصدها به‌ویژه مقصدهای دور از مرکز کشور را دشوار و گران کرده است. این گزارش تأکید دارد که رشد استفاده از خودروهای شخصی در سفرهای بهاری در سال‌های اخیر و همچنین سهم ناچیز حمل‌ونقل عمومی بین‌شهری یعنی اتوبوس، قطار، هواپیما در این زمینه، نشان از ضعف در حمل‌ونقل عمومی به‌خصوص برای استان‌های دور از مرکز کشور دارد. به علاوه هزینه‌های بالای سفر با وسایل حمل‌ونقل بین‌شهری به‌ویژه برای خانواده‌های پرجمعیت و کمبود ظرفیت ناوگان بین‌شهری در ایام اوج سفر، از عوامل موثر در این زمینه هستند. بر اساس این گزارش ناوگان هوایی تقریباً به کالایی لوکس تبدیل شده و بسیاری از طبقات جامعه به‌ویژه خانوارهای پرجمعیت و با درآمد پایین و حتی متوسط، توان مالی استفاده از ناوگان هوایی برای سفر را ندارند، ازاین‌رو توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل بین‌شهری، به‌ویژه تقویت ناوگان ریلی و جاده‌ای گامی اساسی در جهت ارتقای دسترسی‌پذیری برای اقشار گوناگون جامعه است. از سوی دیگر تقویت زیرساخت‌ها در این بخش باعث جلوگیری از فشار بر زیرساخت‌های چند استان به‌خصوص و بهره‌گیری سایر استان‌های مستعد از منافع گردشگری می‌شود.

حذف اصفهان از توریسم ایران
در سال ۱۳۹۰، اصفهان رتبه چهارم (با در نظر گرفتن گردشگری با و بدون اقامت شبانه) را به عنوان مقصد محبوب گردشگران داشت، این در حالی است که این استان در سال ۱۴۰۳ به رتبه دهم تنزل پیدا کرد. در مقابل شاهدیم که استانی مانند مازندران همواره در جایگاه اول تا سوم پذیرش توریست است.

سقوط اصفهان در بازار گردشگری در حالی رخ می‌دهد که این استان به لحاظ جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، میراثی جایگاهی برجسته در کشورمان و حتی جهان دارد و عنوان «هصف جهان» برای آن بزرگنمایی نیست. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در بخش گردشگری بدون اقامت شبانه نشان می‌دهد که اصفهان در سال ۱۳۹۷، با ۳میلیون سفر ۸۴درصد از کل گردشگری ایران را به خود اختصاص داده بود، اما در سالل ۱۴۰۳ با ۹۰۰هزار سفر تنها سهم ۲.۵۲ درصدی را دارد.

سه دلیل این گزارش برای این امر ذکر شده که اولین آنها خشک شدن زاینده‌رود است. علاوهبر این شاید بتوان گفت که تمرکز سنتی این استان بر گردشگری ورودی و نبود بازاریابی و تبلیغات مناسب برای معرفی جاذبه‌های جدید در جهت توسعه گردشگری داخلی حتی در زمان کاهش شدید گردشگری ورودی، از دیگر عوامل مهم در این زمینه است. از این رو بازنگری برنامه‌های بازاریابی به‌ویژه با رویکرد معرفی جاذبه‌های جدید از جمله فرهنگی و برگزاری رویدادها ضرورت دارد.

تراکم سفر به چند مقصد
از نظر این گزارش علاوهبر ضعف در ناوگان حمل‌ونقل عمومی و هزینه‌های بالای سفر به مراکز دور از مرکز کشور، ضعف در تبلیغات، بازاریابی و معرفی جاذبه‌های گردشگری در استان‌های کمتر شناخته‌شده، عاملی برای تراکم سفرها در چند استان خاص است. در مقابل قرائن‌گیری استان‌هایی مانند اردبیل، کردستان، قزوین، مرکزی، آذربایجان غربی، گلستان، کرمانشاه، زنجان، سیستان و بلوچستان و به‌ویژه هرمزگان در میان ۱۰ مقصد برتر در سال‌های گذشته، نشانگر تأثیرگذاری تبلیغات و معرفی جاذبه‌های آن استان به‌صورت رسمی و یا از طریق محتوای تولید شده توسط کاربران بوده است. این گزارش در همین راستا پیشنهاد می‌کند که در قالب طرح‌هایی مانند مسوولیت اجتماعی، فعالان صنعتی، بازرگانی و… در هر استان بر تبلیغات و معرفی جاذبه‌های استانی خود سرمایه‌گذاری کنند. در کنار آن صدا و سیما نیز با تأکید بر نقش خود در احکام سند راهبردی گردشگری و با به‌کارگیری ظرفیت گسترده خود، با تولید آثاری با رویکرد جذب گردشگران و ترغیب آنان برای سفر و نه صرفاً معرفی زیبایی‌های کشور، به آموزش و شناخت گردشگران از مقصدهای احتمالی کمک کند. این گزارش تأکید دارد تولید آثار نباید به شیوه گذشته باشد و به معرفی جاذبه‌ها خلاصه شود. از نظر نگارندگان آثاری موردنیاز است که علاوهبر معرفی جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، فرهنگی و مذهبی استان‌ها، نحوه سفر ارزان قیمت و حتی گران‌قیمت را در زمان‌های بخش مناسب پیش از فصل بهار و سالیان جدید به‌صورت کمپین‌هایی سراسری به اجرا درآیند. از طرف دیگر، نقش رویدادهای گردشگری در جذب گردشگران به بسیاری از استان‌های مورد اشاره را نمی‌توان نادیده گرفت. رویدادهای گردشگری به‌عنوان جاذبه‌هایی پویه نه‌تنها برای استان‌های کمتر شناخته‌شده بلکه برای بسیاری از استان‌های سنتی گردشگری مانند اصفهان، یزد، کرمان و غیره می‌تواند راهبردی برای تنوع بخشی به محصولات و جاذبه‌های گردشگری باشد.

بازار لپ‌تاپ در شوک ماشه‌ای

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس از اختصاص روزهای دوشنبه به «روز تسهیل‌گری» با هدف تقویت ارتباط مستقیم و بی‌واسطه با سرمایه‌گذاران و رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری خبر داد.
محمدرضا پیرحسینلو با اعلام این خبر، هدف از این اقدام را ایجاد بستری برای گفت‌وگوی رو در رو، تسريع در فرآیندهای اداری و بهبود فضای کسب‌وکار اعلام کرد.

ارتقای جایگاه منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس

وی با قدردانی از تلاش‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها و نقش‌آفرینی ارزشمند سرمایه‌گذاران در رونق تولید، ایجاد اشتغال و توسعه پایدار منطقه ویژه خلیج فارس، اظهار کرد: با توجه به اهمیت ارتقای سطح تعاملات، هم‌افزایی و رفع موانع پیش‌رو در مسیر تولید و توسعه سرمایه‌گذاری، در این منطقه ویژه به عنوان بزرگ‌ترین منطقه ویژه اقتصادی و قطب سرمایه‌گذاری در کشور در راستای تقویت ارتباط دوسویه میان سرمایه‌گذاران و سایر مدیریت‌های منطقه ویژه، یک روز در هفته را به عنوان «روز تسهیل‌گری» تعیین کردیم.

وی مهم‌ترین اهداف «روز تسهیل‌گری» را ایجاد فضای گفت‌وگوی مستقیم و تبادل نظر برای رفع موانع تولید، تسريع در صدور مجوزها و کاهش بوروکراسی‌های اداری، دریافت پیشنهادها و ابتکارات سرمایه‌گذاران برای توسعه فعالیت‌ها، ایجاد هماهنگی بین دستگاهی برای افزایش رضایتمندی، افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران در پیشبرد اهداف منطقه دانست.
بر این اساس، جلسات «روز تسهیل‌گری» ساعت ۹ تا ۱۱ صبح هر دوشنبه در دفتر معاونت مالی و اقتصادی این منطقه برگزار می‌شود و مدیران ارشد واحدهای فنی، زیرساخت، گمرک و پشتیبانی برای پیگیری مستقیم درخواست‌ها در آن حضور خواهند داشت.

باید حدود ۶۵۰میلیون تومان (تقریباً برابر با قیمت ماشین کوپیک) هزینه کرد.
در این بین فقط گیمرها تحت‌تاثیر قیمت‌ها قرار نگرفته‌اند و ادیتورهایی که به دنبال لپ‌تاپ مناسب ادیت و ویدئو هستند نیز دچار مشکل شده‌اند، برای مثال لپ‌تایی با مشخصات اس‌اس‌دی یک ترابایت، پردازنده Core-i۷ حافظه رم ۳۲ گیگابایت و حافظه اختصاصی کارت گرافیک ۸ گیگابایت حدود ۱۵۸میلیون تومان قیمت دارد.
لپ‌تاپ از جمله کالاهایی است که بیشترین وابستگی را به نرخ دلار دارد، زیرا تقریباً تمامی قطعات آن وارداتی است و حتی برندهایی که مونتاژ داخلی دارند نیز به تزخیره تأمین خارجی وابسته‌اند. همین موضوع باعث شده است که کوچک‌ترین نوسان در بازار ارز به‌سرعت در قیمت نهایی لپ‌تاپ منعکس شود. به گفته فروشندگان افزایش چند هزار تومانی نرخ دلار در روزهای اخیر کافی بوده تا قیمت مدل‌های پرفروش بین ۲ تا ۴میلیون تومان بالا برود.

از آنجا که حاشیه سود فروشندگان نیز در شرایط رکود کاهش یافته است، معمولاً این افزایش مستقیماً به مصرف‌کننده منتقل می‌شود. در نتیجه لپ‌تاپ بیش از سایر کالاهای دیجیتال از تحولات ارزی تأثیر می‌پذیرد و هر موج جدید در بازار دلار عملاً مسیر قیمت این کالا را تعیین می‌کند.
مهر ماه که معمولاً به دلیل بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها ماه خرید لپ‌تاپ است، به گفته فروشندگان دچار یک رکود شده است. سادینا آبابی، رئیس کمیسیون فناوری اطلاعات و ارتباطات اتاق بازرگانی ایران، در این باره به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: «در حال حاضر بازار لپ‌تاپ شرایط مطلوبی ندارد. افزایش قیمت ناشی از رشد نرخ دلار و نگرانی‌های سیاسی، تأثیر مستقیمی بر قیمت نهایی این کالا گذاشته است. لپ‌تاپ به عنوان یکی از ابزارهای اصلی کار و آموزش، از جمله کالاهایی است که افزایش قیمت آن مستقیماً به مصرف‌کننده فشار وارد می‌کند.»

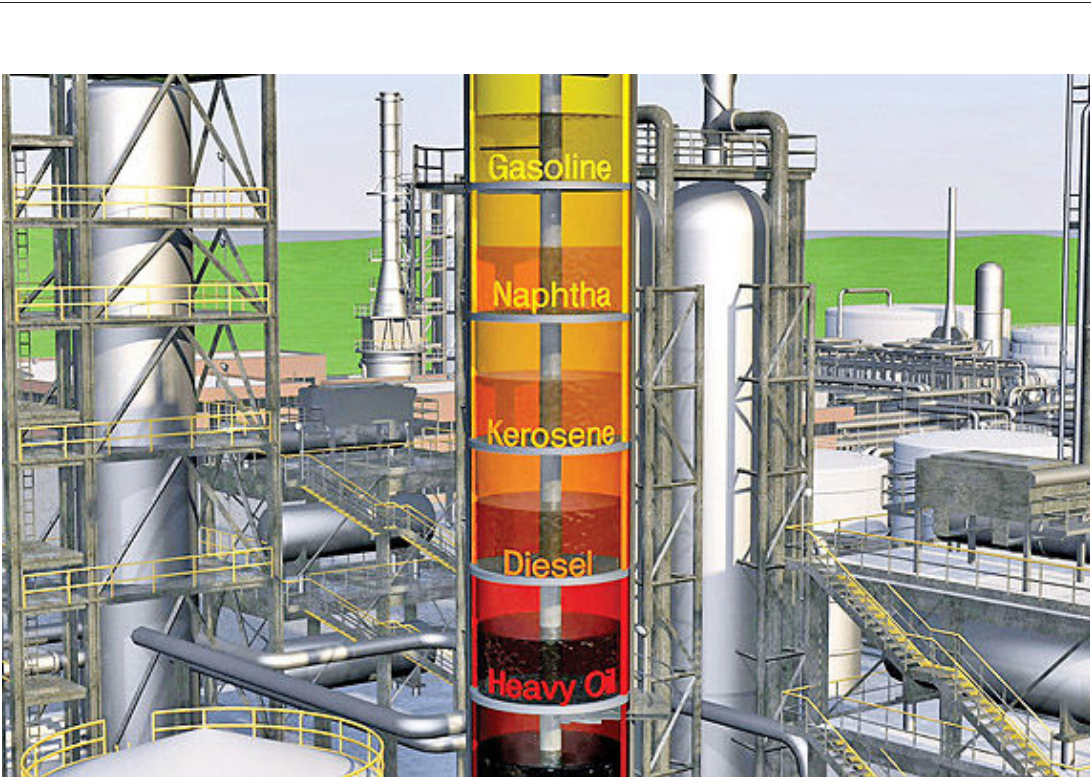
در این میان جو روانی ناشی از کم‌انگیزش ماشه را نباید از یاد برد؛ این مساله تا آنجا ریشه‌دار است که فروشندگان معتقدند روند صعودی قیمت لپ‌تاپ از زمانی شروع شد که مک‌انیزم ماشه هنوز فعال نشده بود و زمزمه‌هایی برای اجرای آن وجود داشت. در این راستا کارشناسان اقتصادی نیز معتقدند مک‌انیزم ماشه در عمل بیش از آنکه مستقیماً بازار فناوری را هدف بگیرد از مسیر افزایش نااطمینانی سیاسی و نوسان نرخ ارز بر آن اثر می‌گذارد. انتشار خبرهای مرتبط با این موضوعات باعث بالا

.....

 ♥ تجربیات گذشته خصوصی‌سازی در اقتصاد ایران: درسی از چرخه معیوب
شرکت ملی نفت ایران به عنوان بازوی اجرایی صنعت نفت کشور، نه تنها منبع اصلی درآمد‌های ارزی دولت است، بلکه نمادی از حاکمیت ملی بر منابع طبیعی به شمار می‌رود. طرح واگذاری سهام این شرکت که اخیراً در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفته، با هدف مولدسازی دارایی‌های دولت و تعمیق بازار سرمایه مطرح شده است. این طرح که در دولت‌های گذشته نیز مورد مطالعه بوده، می‌تواند نقطه عطفی در مسیر خصوصی‌سازی اقتصاد ایران باشد. اما تجربیات تلخ گذشته از خصوصی‌سازی‌های ناکارآمد، سولاتی جدی در مورد مزایا و معایب آن ایجاد کرده است. خصوصی‌سازی در ایران از دهه ۱۳۷۰ شمسی، به عنوان بخشی از سیاست‌های تعدیل اقتصادی و برنامه‌های توسعه، آغاز شد و هدف آن کاهش بار مالی دولت، افزایش کارآیی بنگاها و جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بود. با این حال، اجرای این سیاست‌ها اغلب به جای ایجاد رقابت سالم، به چرخه‌ای معیوب از رانت، فساد و انتقال دارایی‌ها به نهادهای شبه‌دولتی منجر شد. کارشناسان اقتصادی، پنج علت اصلی شکست خصوصی‌سازی را عدم شفافیت در قیمت‌گذاری، بی‌برنامگی، دخالت‌های دولتی مداوم، عدم جذب نقدینگی جدید و انتقال سهام به بنیادها و نهادهای خاص می‌دانند. برای مثال، در دهه ۸۰، واگذاری شرکت‌های بزرگ مانند ایران‌خودرو و سایپا نه تنها کارایی را افزایش نداد، بلکه به دلیل استفاده‌های اضافی دولتی و عدم تحول مدیریتی، سودآوری را کاهش داد. با وجود این، تجربیات موفق محدودی نیز وجود دارد، مانند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه یا پتروشیمی بیستون که منجر به افزایش تولید و بهبود مدیریت شد. این تجربیات نشان می‌دهد که موفقیت خصوصی‌سازی وابسته به شفافیت، نظارت مستقل و جذب سرمایه‌گذاران واقعی است، نه صرف واگذاری سهام.
مزایای طرح واگذاری سهام شرکت ملی نفت: چشم‌اندازی برای تعمیق بازار و مولدسازی
با توجه به تجربیات گذشته، واگذاری سهام NIOC می‌تواند مزایای قابل‌توجهی به همراه داشته باشد، به شرطی که از اشتباهات تکراری اجتناب شود. نخست، این طرح می‌تواند به مولدسازی دارایی‌های دولت کمک کند و منابع مالی را برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیرنفتی آزاد سازد. بر اساس برآوردها، ارزش سهام NIOC می‌تواند تا ۷۰ میلیارد دلار باشد که واگذاری آن ریسک شوک‌های قیمتی نفت (مانند آنچه برای نیمه دوم سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی می‌شود) را کاهش دهد. دوم، تعمیق بازار سرمایه از طریق عرضه سهام در بورس، اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد و مشارکت مردمی در اقتصاد را تقویت می‌کند.
تجربیات موفق گذشته، مانند واگذاری سهام پتروشیمی‌ها، نشان داده که این رویکرد می‌تواند ظرفیت تولید را افزایش دهد و تامین مالی زیرساخت‌های نفتی را تسهیل کند. همچنین، در سطح کلان، این واگذاری می‌تواند به تحقق اقتصاد مقاومتی کمک کند، جایی که مردم به جای دولت، سهامدار اصلی منابع ملی شوند و از درآمدهای نفتی به‌رمضند گردند. در مقایسه با تجربیات جهانی، مانند بزریل که خصوصی‌سازی موفق با تمرکز بر شفافیت انجام شد، ایران می‌تواند از این فرصت برای نوسازی صنعت نفت استفاده کند و کارآیی مدیریتی را ارتقا دهد، مشروط بر اینکه سهام به بخش خصوصی واقعی واگذار شود نه نهادهای شبه‌دولتی.
با وجود پتانسیل‌های مثبت، تجربیات گذشته هشدار جدی در مورد معایب این طرح صادر می‌کند. بزرگ‌ترین خطر، تهدید حاکمیت ملی بر منابع استراتژیک است. NIOC نه تنها یکی از شرکت‌های اقتصادی، بلکه نماد استقلال انرژی ایران است و واگذاری سهام آن می‌تواند کنترل دولت بر سیاست‌های خارجی و امنیت انرژی را تضعیف کند. در تجربیات گذشته، مانند واگذاری صنایع پالایش و پتروشیمی، عدم پرداخت بدهی‌های صندوق‌های بازنشستگی و افزایش ناکارآمدی منجر به حذف یارانه‌ها و اعتراضات اجتماعی شد. علاوه بر این، خطر فساد و رانت‌خواری همچنان بالاست. به جای بخش خصوصی، به نهادهای خاص منتقل شد که این امر رقابت را کاهش داد و سودآوری را مختل کرد.
لذا این هشدار را باید جدی گرفت که بدون نظارت مستقل و قیمت‌گذاری شفاف، این واگذاری می‌تواند به «خصوصی‌سازی از نوع ایرانی» یعنی انتقال به شبه‌دولتی‌ها تبدیل شود و مشکلات معیشتی خانوارها را تشدید کند. همچنین، در شرایط تحریرهای فعلی، جذب سرمایه‌گذاران خارجی دشوار است و واگذاری داخلی ممکن است تورم و نابرابری دامن بزند. طرح واگذاری سهام شرکت ملی نفت ایران، اگر با درس‌آموزی از تجربیات گذشته اجرا شود، می‌تواند به عنوان بزرگ‌ترین رخداد اقتصادی پس از ملی‌شدن نفت عمل کند و اقتصاد ایران را از وابستگی به نفت رها سازد.
مزایایی مانند شفاف‌سازی، افزایش تولید و مشارکت مردمی، پتانسیل تحول‌آفرینی دارند، اما معایبی چون خطر فساد، از دست دادن کنترل استراتژیک و تکرار الگوهای شبه‌دولتی، نیازمند نظارت دقیق و قوانین حمایتی است. پیشنهاد می‌شود که دولت با ایجاد کمیته‌های مستقل نظارت، اولویت‌دهی به واگذاری تدریجی و تمرکز بر بخش خصوصی واقعی، از این فرصت برای تحقق عدالت اقتصادی استفاده کند. در نهایت، موفقیت این طرح نه در واگذاری، بلکه در تحول واقعی مدیریتی نهفته است.

 ۱. بازگشت تجارت دریایی و افزایش نیاز به سوخت‌های سنگین
با عبور اقتصاد جهانی از بحران کرونا و افزایش صادرات در شرق آسیا، حجم تجارت دریایی رشد چشم‌گیری یافته است. اگرچه مقررات IMO ۲۰۲۰ استفاده از سوخت‌های پرگوگرد را محدود کرده، اما تقاضا برای نفت کوره کم‌گوگرد (VLSFO) در ناوگان کشتیرانی همچنان بالا رفته است. بسیاری از کشورها، به‌ویژه در خاورمیانه و جنوب شرق آسیا، از این سوخت برای تامین انرژی ارزان حمل‌ونقل بین‌المللی استفاده می‌کنند.
۲. کمبود گاز طبیعی در بازار جهانی
در سال‌های اخیر، بحران‌های گازی به‌ویژه پس از جنگ اوکراین، موجب شد کشورهای نظیر عربستان، عراق، بنگلادش و پاکستان دوباره به مصرف نفت کوره برای تولید برق روی آورند. این بازگشت اجباری به سوخت‌های سنگین، یکی از عوامل کلیدی رشد تقاضا بوده است.
۳. کاهش سرمایه‌گذاری در پالایشگاه‌ها و تغییر ترکیب فرآورده‌ها
در پی همه‌گیری کرونا، بسیاری از پروژه‌های پالایشی یا متوقف شدند یا با تاخیر روبه‌رو شدند. کاهش ظرفیت‌های جدید و تمرکز پالایشگاه‌ها بر حداکثرسازی خروجی اقتصادی موجب شد سهم نفت کوره در ترکیب فرآورده‌ها افزایش یابد.
۴. نقش روسیه و ایران در بازار فرآورده‌های سنگین
تجرب‌های غرب علیه روسیه و ایران باعث شد هر دو کشور بخشی از نفت خود را به شکل فرآورده‌های سنگین از جمله نفت کوره صادر کنند. صادرات این محصولات، به‌ویژه به بازارهای آسیایی و آفریقایی به رشد تقاضای جهانی دامن زده است.
۵. رقابت قیمتی و ملاحظات اقتصادی
در شرایط نوسان قیمت انرژی، نفت کوره همچنان یکی از ارزان‌ترین سوخت‌های قابل دسترس است. برای بسیاری از اقتصادهای در حال توسعه، استفاده از نفت کوره راهی برای حفظ ثبات قیمتی در تولید برق، حمل‌ونقل و صنایع سنگین است.
سوخت جت و گازوئیل در مسیر انقباض
درحالی‌که روند عرضه نفت کوره صعودی بوده، دو سوخت اصلی دیگر با افت یا رکود تقاضا مواجهند. صنعت هوایی جهان، هرچند پس از بحران کرونا روندی افزایشی در پیش گرفته، اما هنوز به سطح مصرف ۲۰۱۹ نرسیده است. رشد کند سفرهای بین‌قاره‌ای، افزایش قیمت بلیت و نگرانی‌های زیست‌محیطی از دلایل اصلی عقب‌ماندگی تقاضای سوخت جت است. گازوئیل نیز، با وجود اینکه در حمل‌ونقل زمینی و صنعت نقش کلیدی دارد، تحت فشار افزایش بهرهوری خودروها و رشد خودروهای الکتریکی با کاهش نسبی روبه‌رو شده است. در اروپا و چین، سیاست‌های جدید برای کاهش انتشار دی‌اکسیدکربن، سهم دیزل را در ناوگان حمل‌ونقل کاهش داده است.
پیامدهای بازگشت نفت‌کوره
افزایش تقاضای نفت کوره پیامدهایی چند وجهی دارد. از یک‌سو، این روند می‌تواند برای کشورهای صادرکننده نفت سنگین و فرآورده‌های مرتبط، از جمله ایران، عربستان و روسیه، فرصت درآمدی تازه‌ای ایجاد کند. از سوی دیگر، این رشد نشان می‌دهد که گذار جهانی به انرژی پاک هنوز از نظر زیرساختی، اقتصادی و فنی به بلوغ نرسیده است. بازار جهانی انرژی در وضعیتی دوگانه قرار دارد: از یک‌سو کشورها تعهدات اقلیمی را دنبال می‌کنند و از سوی دیگر، در عمل برای تامین انرژی خود هنوز به سوخت‌های فسیلی متکی‌اند. در چنین شرایطی، نفت کوره می‌تواند نقشی موقت اما حیاتی در حفظ توازن عرضه و تقاضا ایفا کند.
چشم‌انداز آینده
اگر شرایط فعلی ادامه یابد، بر اساس روندهای کنونی، پیش‌بینی می‌شود تقاضای جهانی نفت کوره تا سال ۲۰۳۰ به حدود ۷ میلیون بشکه در روز برسد. این میزان، در صورت ادامه فشارهای ژئوپلیتیکی، کمبود گاز و افزایش تجارت جهانی، حتی می‌تواند بیشتر شود. با این حال، تهدیدهایی نیز در پیش است: توسعه فناوری‌های سوخت‌های جایگزین در صنعت کشتیرانی مانند آمونیاک و LNG، گسترش پالایشگاه‌های پیچیده‌تر و مقررات زیست‌محیطی سخت‌گیرانه‌تر می‌تواند از نیمه دوم دهه جاری، روند رشد نفت کوره را کند کند.
بازگشت غیرمنتظره نفت کوره به مرکز توجه بازار جهانی انرژی، بیش از آنکه نشانه شکست انرژی‌های پاک باشد، یادآور واقع‌گرایی اقتصادی در دوران گذار انرژی است. جهان هنوز در مرحله‌ای است که حذف کامل سوخت‌های فسیلی نه از نظر اقتصادی و نه از نظر فنی ممکن نیست. در واقع، رشد تقاضای نفت کوره نشان می‌دهد کشورها، به‌ویژه اقتصادهای نوظهور، در مسیر گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر با ملاحظات امنیت انرژی، قیمت و دسترسی مواجه‌اند. تا زمانی که این چالش‌ها پابرجا بماند، سوخت‌هایی چون نفت کوره، برخلاف تمام پیش‌بینی‌های پیشین، همچنان بخشی ضروری در معادله انرژی جهان باقی خواهند ماند.
مدیرعامل مجتمع گاز پارس جنوبی اعلام کرد: این مجتمع با تکیه بر توان داخلی و برنامه‌ریزی دقیق، تولید پایدار گاز را ادامه می‌دهد. غلامعباس حسینی در نشست بررسی روند تعمیرات اساسی، گفت: پارس جنوبی با دریافت بیش از ۱۱ میلیارد مترمکعب خوراک از سکوها دریایی و تزریق ۹۶ میلیارد مترمکعب گاز شیرین به شبکه سراسری، با تکیه بر توان داخلی و برنامه‌ریزی دقیق توانسته است، تولید پایدار گاز را بدون وقفه ادامه دهد و جایگاه اصلی‌ترین تامین‌کننده گاز شیرین کشور پیش از پیش تقویت کند. وی با اشاره به آغاز نخستین مرحله تعمیرات اساسی در پالایشگاه‌های دوم و دوازدهم افزود: این تعمیرات طبق برنامه و بدون تاخیر در حال اجراست و ۲۷ مهر به پایان می‌رسد. اجرای این عملیات نقش تعیین‌کننده‌ای در آمادسازی پالایشگاه‌ها برای فصل سرما دارد.
مدیرعامل مجتمع گاز پارس جنوبی ادامه داد: مجتمع گاز پارس جنوبی بیشترین سهم را در تامین انرژی بخش‌های خانگی، صنعتی و نیروگاهی کشور بر عهده دارد. اهمیت این مجموعه در شرایطی بیشتر نمایان می‌شود که هرگونه اختلال در تولید آن می‌تواند به‌طور مستقیم بر زندگی روزمره مردم و روند فعالیت صنایع اثرگذار باشد.

ژئوپلیتیک و فناوریانه دانست.

اوج‌گیری تقاضای نفت‌کوره

۱۵ لیلایلیلدنود – در میانه موج جهانی گذار به انرژی‌های پاک و در روز گاری که بسیاری از کشورها سیاست‌های «کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی» را به‌عنوان شعار اصلی خود برگزیده‌اند.

بر اساس آخرین گزارش میان‌مدت آژانس بین‌المللی انرژی، تقاضای جهانی برای نفت کوره (Residual Oil) در سال ۲۰۲۵، ۵ درصد بالاتر از سال ۲۰۱۹ خواهد بود. این در حالی است که تقاضای بنزین تنها ۲ درصد رشد نشان می‌دهد و دو سوخت مهم دیگر، یعنی سوخت جت و گازوئیل، همچنان زیر سطح مصرف پیش از کرونا باقی مانده‌اند. این تغییر مسیر، تنها یک آمار ساده نیست؛ بلکه نشانه‌ای است از جابه‌جایی تدریجی توازن در الگوی مصرف جهانی انرژی. بازگشت نفت کوره، پرسشی اساسی را پیش روی سیاستگذاران و ناظران بازار قرار داده است: چرا سوختی که قرار بود از گردونه خارج شود، دوباره نقش‌آفرین شده است؟

تغییر مسیر پیش‌بینی‌ها

در سال ۲۰۲۰، زمانی که بازار جهانی نفت هنوز در شوک کاهش تقاضای ناشی از کرونا فرو رفته بود، آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش خود موسوم به «Oil ۲۰۲۰» تصویری نسبتاً ثابت از آینده ترسیم کرده بود. طبق آن گزارش، انتظار می‌رفت تقاضای جهانی برای بنزین از ۲۶ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۹ به ۲۷ میلیون بشکه در ۲۰۲۵ برسد (رشد ۴ درصدی)، گازوئیل از ۲۹ به ۳۰ میلیون بشکه در روز (رشد ۳.۴ درصدی) و سوخت جت نیز با افزایش ۶ درصدی به ۹ میلیون بشکه در روز برسد. در این میان، نفت کوره کم‌اهمیت‌ترین سوخت پیش‌بینی شده بود، با رشدی کمتر از ۲ درصد تا سال ۲۰۲۵. اما در گزارش تازه «Oil ۲۰۲۵»، تمام معادلات تغییر کرده است.

اکنون برآورد می‌شود که مصرف جهانی نفت کوره تا سال ۲۰۲۵ به ۵ میلیون بشکه در روز برسد، در حالی که در سال ۲۰۱۹ تنها ۴ میلیون بشکه بود. به بیان دیگر، نفت کوره برخلاف تصور اولیه، بسیار سریع‌تر از پیش‌بینی‌های سال ۲۰۲۰ رشد کرده است. در مقابل، تقاضای گازوئیل در همان بازه زمانی ۱.۴ درصد کاهش یافته و مصرف سوخت جت نیز با وجود بازایی سفرهای هوایی، هنوز ۲.۵ درصد کمتر از سطح پیش از کرونا است. حتی رشد بنزین نیز از سطح متوسط فراتر نرفته و به سستی به ۲ درصد رسیده است.

دلایل صعود دوباره نفت‌کوره

نفت کوره یا Residual Fuel Oil یکی از سنگین‌ترین فرآورده‌های نفت خام است که پس از مراحل پالایش و جداسازی سوخت‌هایی مانند بنزین و گازوئیل باقی می‌ماند. این سوخت به دلیل چگالی و نقطه جوش بالا، بیشتر در نیروگاه‌ها برای تولید برق، در کشتی‌ها به‌عنوان سوخت دریایی و در برخی صنایع سنگین مانند سیمان و فولاد استفاده می‌شود. نفت کوره به‌طور کلی سوختی ارزان‌اما آلاینده است و در کشورهای در حال توسعه همچنان نقش مهمی در تامین انرژی ایفا می‌کند. رشد غیرمنتظره تقاضا برای نفت کوره را می‌توان حاصل هم‌زمانی چند روند اقتصادی،

تداوم تولید پایدار گاز پارس جنوبی

مدیرعامل مجتمع گاز پارس جنوبی اعلام کرد: این مجتمع با تکیه بر توان داخلی و برنامه‌ریزی دقیق، تولید پایدار گاز را ادامه می‌دهد. غلامعباس حسینی در نشست بررسی روند تعمیرات اساسی، گفت: پارس جنوبی با دریافت بیش از ۱۱ میلیارد مترمکعب خوراک از سکوها دریایی و تزریق ۹۶ میلیارد مترمکعب گاز شیرین به شبکه سراسری، با تکیه بر توان داخلی و برنامه‌ریزی دقیق توانسته است، تولید پایدار گاز را بدون وقفه ادامه دهد و جایگاه اصلی‌ترین تامین‌کننده گاز شیرین کشور پیش از پیش تقویت کند. وی با اشاره به آغاز نخستین مرحله تعمیرات اساسی در پالایشگاه‌های دوم و دوازدهم افزود: این تعمیرات طبق برنامه و بدون تاخیر در حال اجراست و ۲۷ مهر به پایان می‌رسد. اجرای این عملیات نقش تعیین‌کننده‌ای در آمادسازی پالایشگاه‌ها برای فصل سرما دارد.

نشأت گرفته از نبود یک الگوی فکری منسجم و واحد و بیشتر براساس آزمون و خطا بوده، منجر به دست‌اندا‌زهای این تبصره برای رونق تولید و اشتغال‌زایی شد. با وجود ایرادهای وارده به این تبصره، اما مزایای آن نیز قابل چشم‌پوشی نبود. مهم‌ترین کارکرد این تبصره حمایت از تولید و اشتغال بوده؛ همچنین می‌توانست دسترسی به خدمات بانکی را تسهیل کند، منجر به تقویت پروژه‌های زیرساختی و عمرانی شود و مشارکت بخش خصوصی را افزایش دهد.

سهم مدهای حمل‌ونقل
به گزارش «دنیای اقتصاد»، حوزه حمل‌ونقل از جمله صنایعی بود که می‌توانست از مزایای تبصره ۱۸ استفاده کند. بررسی «دنیای اقتصاد» از تبصره‌های ۱۸ قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ نشان می‌دهد، حمل‌ونقل یکبار در سال ۱۳۹۷ در بندهای این تبصره به صورت مستقیم مورد اشاره قرار گرفته است. این طرح‌های حمل‌ونقل عمومی و ریلی از جمله «سازگیزی خودروهای عمومی و ماشین‌آلات کشاورزی فرسوده» فعالیت‌های مشمول این آیین‌نامه بوده‌اند.

اما مهم‌ترین مصادیق تبصره ۱۸ در بخش حمل‌ونقل در دو مد ریلی و جاده‌ای بوده است. به عنوان مثال در سال ۱۳۹۹، تامین مالی ۲۴ دستگاه ناوگان ریلی از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۹۷ انجام شد. در سال ۱۴۰۱ نیز تسهیلاتی برای سرمایه‌گذاران صنعت ریلی از محل این تبصره در نظر گرفته شد که به گفته سیدحسن موسوی قائم‌مقام مدیرعامل شرکت راه‌آهن، این اعتبار برای سال‌ال ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ نیز پیش‌بینی شده و مراحل اجرایی آن در حال انجام است. شرکت راه‌آهن در سال ۱۴۰۳ نیز اعلام کرد با هدف افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در چارچوب تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲، تسهیلات کم‌بهره به شرکت‌های سازنده و خریداران ناوگان و ماشین‌آلات و تجهیزات زیربنایی پرداخت می‌کند.

در بخش جاده‌ای نیز این تسهیلات به گروه‌های متقاضی در برخی استان‌ها تعلق پیدا کرد. استان‌های خراسان جنوبی، همدان، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، هرمزگان و گلستان، از جمله استان‌هایی بودند که فراخوان ثبت‌نام برای استفاده از وام‌های تبصره ۱۸ عمدتاً با هدف نوسازی و تعمیرات ناوگان حمل‌ونقل عمومی بین شهری در آنها ارائه شد. این فراخوان‌ها در سه سال اخیر از محل تسهیلات تبصره ۱۸ در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ بوده‌اند.

تجربه جهانی از حمایت دولتی

تجربه پرداخت تسهیلات از محل بودجه به سرمایه‌گذاران عمومی و خصوصی در جهان، خروجهای بسیار خوبی داشته است. در اروپا، (Connecting Europe Facility CEF) برنامه‌ای است که اتحادیه اروپا در نظر گرفته و کمک‌های مالی را برای توسعه حمل‌ونقل عمومی در قالب وام‌های کم‌بهره ارائه می‌دهد. در سال ۲۰۲۵، از میان ۲۵۸ پروپوزال ارائه شده برای دریافت تسهیلات، ۹۴ پروژه واجد شرایط اخذ وام‌های کم‌بهره از اتحادیه اروپا شناخته شدند که به مجموع ۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون یورو تسهیلات دریافت خواهند کرد. گفتنی است بیش از ۷۵ درصد از این تسهیلات به بخش ریلی اختصاص پیدا کرده است. این آمریکا نیز برنامه Transportation Infrastructure Finance and Innovation Act (TIFIA)، وام‌های بلندمدت و کم‌بهره و انواع کمک‌های اعتباری به سرمایه‌گذاران

^[1] در سال ۲۰۲۵، ۵ درصد بالاتر از سال ۲۰۱۹ خواهد بود

^[2] در سال ۲۰۲۵، ۵ درصد بالاتر از سال ۲۰۱۹ خواهد بود

♥ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به همت گروه رسانه‌ای «دنیایاقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله ناترازی‌های انرژی، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد مهم معدنی قرار گرفت. سیدمحمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیامی ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد جامع معدنی و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تاکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصانی همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا علیرضا بختیاری، مدیرمسئول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبرو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، ناترازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیاری در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی رشد قابل اعتنایی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون متأسفانه همه آن نگرانی‌ها به‌وقوت خود باقی است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تاکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادی که راه فعالیت‌های اقتصادی را نامحور کرده، تهدید خارجی و موانع تحریمی است. مرتفع کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دستگاه دیپلماسی و تقویت قوای دفاعی کشور و تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و تحکیم وحدت ملی است. بختیاری ادامه داد: ایران در دو دهه اخیر بسیاری از فرصت‌های اصلاح اقتصادی را از دست داده است و در سال جاری که قرار بوده مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی» دست یابد، با این هدف فاصله زیادی دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده امور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار است. فعالان صنایع معدنی برای اجرایی کردن این دو جز، مکمل، قابلیت‌های تخصصی کافی دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه ناخواه با سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره خورده است.

بختیاری در پایان تاکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌ها و ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از پنگاهداری و تصدی‌گرایی بیشتر شود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود.

ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه با ابربحران‌ها

سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستند. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تاثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسئول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری با ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. ناترازی انرژی یکی از همین ابربحران‌هایی است.

سفره کوچک مستاجران

عروشی‌ا حسن پور – ۹۶درصد از «مجموع حداقل دستمزد یک زوج اجاره‌نشین» در تهران صرف مسکن و خوراک می‌شود؛ این سهم هزینه‌ای در جنوب پایتخت ۷۰درصد است. بیشترین جمعیت استانی اجاره‌نشین و بالاترین هزینه اجاره‌نشینی به «تهران» تعلق دارد. فردین یزدانی در گفت‌وگو دو پیامد اقتصادی و اجتماعی سنگینی هزینه اجاره مسکن را تشریح کرد.

جنس بحران مسکن در تهران نسبت به اواخر دهه ۹۰، تغییر کرده؛ اگر در سال‌های میانی عصر جهش قیمت‌ها در بازار ملک، دغدغه زوج‌های اجاره‌نشین، «چگونگی پس‌انداز برای خرید خانه‌اول» بود، در حال حاضر مساله آنها با «تجهیز مالی اضطراری برای پوشش هزینه اجاره» حادثر شده است. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از روند ناترازی هزینه مسکن نشان می‌دهد، با سطح متوسط اجاره‌بهای آپارتمان در پایتخت، حدود ۶۷ درصد از مجموع حداقل دستمزد زوجین، صرف فقط همین یک قلم نیاز ضروری معیشت می‌شود و در صورتی‌که هزینه خوراک هم به آن اضافه شود، بالای ۹۰ درصد حقوق ماهانه را می‌بلعد. مستاجرا برای بقای خود در این بازار عمدتاً سبد مصرف ماهانه‌شان را بسیار محدود کرده‌اند و یکسری کالاها و خدمات مهم همچون پوشاک، مسافرت و تفریح و حتی هزینه‌های ضروری درمانی را از دایره خریدشان -هزینه‌کرد- خارج کرده‌اند. تحلیل وضعیت موجود زندگی اجاره‌نشین‌ها مشخص می‌کند، ادامه این روند دو پیامد اقتصادی و اجتماعی بـه همراه دارد. از جمله اینکه محدودیت هزینه‌کرد این دسته از خانوارها در بازارهای مصرفی مختلف، امکان رشد اقتصادی مناسب و تقویت درآمد خانه‌اولی‌ها را سلب می‌کند و به تمدید طولانی‌تر فقر مسکن می‌انجامد.

گروه مسکن و شهری: با توجه به اختصاص بالاترین سهم جمعیت استانی اجاره‌نشین به تهران، بالاترین هزینه اجاره‌نشینی نیز به مستاجران پایتخت تعلق گرفت؛ به‌طوری‌که حدود ۹۶درصد از مجموع «حداقل دستمزد» یک زوج اجاره‌نشین در پایتخت صرف خوراک و مسکن می‌شود؛ این وضعیت باعث «افت چشم‌گیر کیفیت زندگی» تهرانی‌ها شده است. بر اساس شاخص اجاره مسکن «دنیایاقتصاد»، میانگین اجاره‌بهای تهران در ابتدای مهر ۱۴۰۴ با سنجش شاخص «اجاره‌بهای پیشینهادی» موجرها بر اساس فایل‌های ارائه‌شده به بازار آنلاین در شهریورماه، با

تبدیل کامل پول‌پیش به اجاره‌بهای ماهانه به مترمربعی ۴۵۰هزار تومان در ماه رسیده است. با توجه به رقم ۴۶۰هزار تومانی اجاره‌بهای ماهانه در ماه گذشته، باید گفت، اجاره‌بها در تهران تقریباً بدون تغییر باقی مانده و شاخص اجاره پیشینهادی پایتخت در ابتدای مهر، حاکی از «ثبات نسبی» در این بازار است.

تحقیقات میدانی نشان می‌دهد، میانگین اجاره‌بهای پیشینهادی واحدهای مسکونی در محله‌های منتخب مناطق ۴۳گانه تهران در ابتدای مهر به سطح ۲۰۰میلیون و ۲۰۰هزار تومان اجاره ماهانه و ۹۵۰میلیون و ۹۰۰هزار تومان پول‌پیش رسیده است. این ارقام اجاره، میانگین فایل‌هایی است که برای همه واحدهای مسکونی میان‌تراز با میانگین ۸۳،۹ مترمربع و عمر بنای ۷،۷سال مورد سنجش قرار گرفته است و به معنای اجاره‌بهای قطعی در بازار اجاره نیست. بررسی اجزای رقم کل اجاره‌بها نشان می‌دهد، در شهریور، میانگین رقم پیشینهادی موجرها برای اجاره ماهانه تغییری نکرد و آنچه باعث کاهش رقم کل شده ناشی از افت خفیف میانگین پول پیش توسط موجران است. در ابتدای شهریور رقم برای اجاره ماهانه نیز ۲۰۱میلیون تومان بوده، اما در مقابل موجران از میزان پول پیش کاسته‌اند؛ زیرا در ابتدای شهریور میانگین ودیعه پیشینهادی از سوی موجران ۲۱،۵میلیون تومان بوده است.

این ثبات نسبی در واقع، ناشی از انتظار طولانی موجران برای اجاره ملک است که با توجه به سطح شکننده توان مالی مستاجران، از افزایش رقم اجاره ماهانه صرف نظر کرده‌اند. با وجود ثبات نسبی در بازار اجاره تهران، اما وضعیت «کیفیت زندگی» مستاجران به شدت تنزل کرده است؛ به‌طوری‌که بیش زیادی از هزینه‌های زندگی خانوارها به بخش خوراک و مسکن اختصاص پیدا می‌کند. داده‌های رسمی حاکی از آن است که

بیشترین جمعیت استانی اجاره‌نشین و بالاترین هزینه اجاره‌نشینی به

تهران تعلق دارد؛ یعنی حدود ۹۰درصد از ساکنان تهران در خانه‌های ملکی زندگی نمی‌کنند. این در حالی است که طبق گزارش اخیر مرکز پژوهش‌های مجلس نزدیک به ۳۰درصد کل خانوارهای کشور مستاجر هستند.

بر اساس بررسی‌های «دنیایاقتصاد» با توجه به سطح حداقل دستمزد خانوارها و میزان هزینه‌کرد آنها، جنس بحران مسکن در پایتخت تغییر کرده است؛ دغدغه امروز مستاجرها بر خلاف سال‌های قبل، خانه‌دار شدن نیست، بلکه «حفظ توان شکننده اجاره‌نشینی» است. بر اساس این مطالعات، حدود ۹۶درصد از «حداقل دستمزد یک زوج اجاره‌نشین» در تهران صرف مسکن و خوراک می‌شود. البته باید این نکته را در نظر گرفت، با توجه به اینکه خانوارها برای سایر هزینه‌های زندگی به درآمد بالاتر و بیشتری نیاز دارند، عمدتاً افراد در بیش از یک شغل اقدام به کسب درآمد می‌کنند که به گفته فردین یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن، سطح هزینه خوراک و مسکن مستاجران پایتخت حدود ۸۰درصد برآورد می‌شود.

داده‌های ارائه‌شده در مرکز آمار نشان می‌دهد، هزینه خوراک یک زوج مستاجر دارای یک فرزند با اقلام جدول توزیع کالابرگ ۹میلیون تومان در ماه است. بنابراین با توجه به مبلغ ۰میلیون و ۲۹تومانی اجاره ماهانه، به‌طور متوسط ۲۹میلیون تومان از سبد هزینه‌های ماهانه مستاجران پایتخت در بخش مسکن و خوراک صرف می‌شود. این در حالی است که حقوق افراد با احتساب حداقل دستمزد، ۱۵میلیون تومان در ماه است که برای یک خانوار سه‌نفره و با اشتغال زوجین، حداقل دستمزد حدود ۳۰میلیون تومان برآورد می‌شود و این رقم حاکی از اختصاص ۹۶درصد دستمزد یک خانوار فقط برای دو قلم هزینه سبد مصرفی یعنی غذا و مسکن است. البته باید به این نکته نیز توجه کرد که مستاجرها در مناطق جنوبی با اجاره‌بهای ماهانه کمتر (میانگین اجاره‌بهای ماهانه ۱،۶میلیون تومانی) ساکن هستند. از این رو، در مناطق جنوبی تهران با توجه به اختلاف اجاره‌بها با رقم متوسط شهر، مستاجرها در این مناطق، حدود ۷۰درصد از کل حقوق و دستمزد ماهانه را برای خوراک و مسکن صرف می‌کنند.

تحقیقات میدانی «دنیایاقتصاد» نشان می‌دهد، بسیاری از مستاجران با حداقل حقوق، در سال‌های اخیر به‌منظور تأمین «پول پیش» خود، اقدام به فروش دارایی‌های خود کرده‌اند. این دارایی‌ها زمانی به‌عنوان پس‌انداز برای «زمان خرید خانه اول» به شمار می‌رفت. در سال جاری نیز به‌رغم ثبات نسبی هزینه اجاره، اما به‌دلیل افزایش تورم عمومی، قدرت پس‌انداز مستاجرها کاهش شدید پیدا کرده و این موضوع باعث شده است برخی از مستاجران به‌منظور تأمین هزینه مبلغ رهن، با هدف پرداخت اجاره‌بهای ماهانه کمتر، اقدام به فروش خودروی خود کنند.

کدام نیازهای زندگی به خاطر مسکن حذف شدند؟

«دنیای اقتصاد» در گفت‌وگویی با فردین یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن، پیامدهای اجتماعی و اقتصادی ناشی از اختصاص سهم حداکثری هزینه‌های زندگی مستاجران به خوراک و مسکن را مورد بررسی قرار داده است. یزدانی معتقد است، برای محاسبه هزینه‌های زندگی بهتر است ملاک محاسبه، سهم هزینه‌ها از کل درآمد خانوار باشد نه براساس یک حقوق ثابت، زیرا افراد متناسب با سطح درآمد خود هزینه می‌کنند و اگر حقوق ثابت کفاف زندگی را ندهد برای عبور از تنگنای موجود سراغ شغل‌های دوم و سوم برای تأمین هزینه‌های زندگی می‌روند. بنابراین، نمی‌توان گفت ۹۶درصد از درآمد خانوارها بر اساس یک حقوق ثابت به خوراک و مسکن اختصاص می‌یابد. براساس مطالعات صورت گرفته در سال ۱۴۰۲، سهم هزینه خانوارها برای خوراک و سرپناه حدود ۸۰درصد از کل درآمد را به خود اختصاص می‌دهد و عملاً پول چندانی برای سایر هزینه‌ها باقی نمی‌ماند. از این ۲۰درصد باقی مانده، ۹درصد برای سلامت هزینه می‌شود و تنها ۱۰ درصد از کل درآمد برای مخارج دیگر باقی می‌ماند.

این موضوع مشخصاً به این معناست که هزینه‌ها در برابر سطح درآمد‌ها بسیار بالاتر است و افراد حتی نسبت به هزینه‌های درمان نیز صرفه‌جویی می‌کنند. با توجه به اختصاص یافتن کل هزینه‌های زندگی به ضروریات زندگی یعنی، خوراک، مسکن و سلامت، دیگر هزینه‌ها همچون تفریحات و سفر تقریباً از سبد هزینه‌های خانوارها حذف شده و هزینه‌های مربوط به پوشاک و لوازم خانه به حداقل ممکن رسیده است. در واقع استانداردهای زندگی در کشور هر ساله پایین‌تر می‌آید و با افت چند درجه‌ای همراه می‌شود و مجموعه این اتفاقات فقط در یک کلمه خلاصه می‌شود: «فقر».

در واقع مستاجران هر سال در مقایسه با قبل، فقیرتر شده که این امر با پیامدهای اجتماعی و اقتصادی گسترده‌ای همراه خواهد شد. فقر با انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی همراه است که به‌زکاری اجتماعی، تبعیض و نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، خشونت و درگیری‌های خانوادگی، افزایش طلاق، مشکلات روحی و روانی از مهم‌ترین پیامدهای آن است. از دیگر آثار اجتماعی تاثیرگذار، مهاجرت افراد به شهرهای حاشیه‌ای و پایین آمدن سطح زندگی مستاجران و سرخوردگی‌های ناشی از تغییرات منفی است.

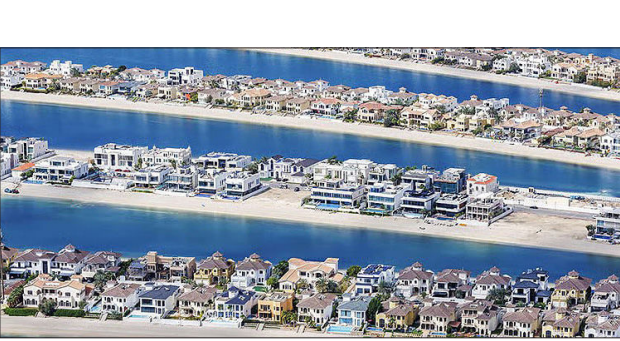
اما مهم‌ترین پیامد اقتصادی که فقر برای مستاجران دارد و کمتر کسی به آن توجه می‌کند، این است که خانوار پولی برای پس‌انداز و هزینه‌های اضافی ندارد و مخارج تقاضاهای ضروری به شدت کاهش خواهد یافت. این باعث می‌شود که تقاضا برای کسب و کار نیز به حداقل ممکن کاهش یابد و سطح فعالیت کسب و کارها نیز پایین بیاید در نتیجه درآمد کمتری عاید خانوارها می‌شود. این کاهش درآمد وارد چرخه اقتصادی خانوارها شده و وضعیت معیشتی آنها را بدتر می‌کند، در واقع افراد در چرخه تورم و رکود قرار می‌گیرند.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا گفت: انتظار داریم طرف ترکمنی با به صفر رساندن برداشت آب از سد دوستی، مساعدت کند تا امکان تأمین آب شهر مشهد تا پایان سال فراهم شود. به گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران، محمد جوان‌بخت در دیدار با دربارشان کولیف معاون رئیس کمیته دولتی مدیریت آب ترکمنستان ضمن قدردانی از همکاری‌ها و تعاملات بسیار سازنده و موفق بین دو کشور در سد دوستی، به موضوع برداشت آب از این سد برای تأمین آب شرب پنج‌میلیون نفر ساکنان شهر مقدس مشهد اشاره کرد و افزود: به دنبال کاهش منابع آب سد دوستی در سال‌های اخیر، وزارت نیرو با این سد را فقط برای شرب شهر مشهد استفاده می‌کند.

وی به معاون کمیته دولتی مدیریت آب ترکمنستان اعلام کرد که انتظار داریم طرف ترکمنی با به صفر رساندن برداشت آب از سد دوستی، مساعدت کند تا امکان تأمین آب شهر مشهد تا پایان سال فراهم شود. همچنین در این دیدار، طرف ترکمنی ضمن تأیید هماهنگی و همکاری طرفین در بهره‌برداری مشترک از سد دوستی طی دو دهه گذشته و حسن روابط میان دو کشور، گفت: ترکمنستان عمیقاً وضعیت ایران را درک می‌کند. کولیف با تأکید بر رویکرد تداوم همکاری‌های مشترک دو کشور، خاطرنشان کرد: به منظور تأمین مطالبه طرف ایرانی، پیگیری و مساعدت لازم را معمول خواهد کرد.

سد دوستی، در مرز ایران و ترکمنستان و روی رودخانه مرزی هریرود در حوزه شهرستان سرخس در شمال شرق خراسان رضوی احداث شده است. این سد از نوع خاکی با هسته رسی به ارتفاع ۷۸ متر و طول تاج ۶۵۰ متر است. مخزن این سد دارای گنجایش ۱۲۵۰میلیارده مترمکعب است. این سد با همکاری مشترک ایران و ترکمنستان ساخته شده و عملیات اجرایی ساخت آن در سال ۱۳۷۹ آغاز و در فروردین سال ۱۳۸۴ توسط محمد خاتمی رئیس‌جمهور وقت ایران و امیر سارافن رئیس‌جمهور ترکمنستان افتتاح شد.

بلوغ بازار مسکن دبی

بالاخره به مرحله بلوغ خود رسیده است. با این حال، با نگاهی به تاریخ پرפרزاونشيب دبی از رونق‌ها و سقوط‌های عظیم، باید پذیرفت که هیچ رکودی بی‌سابقه نبوده است، اکنون، مشاوران املاک هشدار می‌دهند که دیگر «فرصت‌های دمدست» که جرقه رونق کنونی را زدند، در دسترس نیستند ومیلیاردهای روسی که در بی آغاز جنگ اوکراین به بازار آمده بودند، خرید را متوقف کرده‌اند؛ تعداد غول‌های تجاری هند و سئارانگان بآلبود که به دنبال پناهگاهی با تنها چند ساعت فاصله از بمبئی هستند، محدود شده است و شمار سرمایه‌داران نوظهور ازهای دیجیتال نیز دیگر انقدر زیاد نیست. علاوه بر این، افزایش شدید هزینه‌های زندگی در امارات، به‌ویژه گران شدن بی‌رویه یک نوشیدنی وارداتی یا یک پیراهن تابستانی، ممکن است باعث شود جاذبه دبی برای طبقه متوسط کم‌رنگ شود.

مبادی ۳ گانه تقاضای مسکن دبی

براساس این گزارش، با این حال، تقاضا در حال حاضر همچنان پرقدرت به نظر می‌رسد. بر اساس برآوردهای موقت مشاور «هنلی و پارتنرز»، جمعیت‌میلیون‌های امارات امسال با افزایش ۹۸۰۰ نفری مواجه خواهد شد؛ رشدی که بیش از هر جای دیگر در جهان است. در واقع، سال گذشته دبی رکوردی تازه در فروش املاکی به ارزش ۱۰میلیون دلارا به بیشتر ثبت کرد. با وجود این، عامل اصلی افزایش قیمت خانه، ورود اقرار کم‌درآمدتر است. جمعیت امارات به ۱۱میلیون نفر رسیده است؛ یعنی یک‌پنجم بیشتر از سال ۲۰۲۰. تازه‌واردها جوان‌تر و تحصیل کرده‌تر از موج‌های پیشین هستند و سریع‌تر صاحب خانه می‌شوند.

کارگزاران املاک، مشتریان خود را شامل این گروه‌ها توصیف می‌کنند: ساکنان بریتانیایی که از افت کیفیت زندگی در کشورشان ناراضی‌اند؛ کارآفرینان آفریقایی که دبی را برای سکونت و مدیریت کسب‌وکار خود در کشورهایشان برگزیده‌اند و اروپایی‌هایی

♥ دوری از تیم ملی سخت ترین روزهای زندگی‌ام بود

بهناز طاهرخانی، کاپیتان باتجربه فوتبال بانوان ایران و بازیکن تیم ملوان، از روزهای سخت و شیرین فوتبالش می‌گوید؛ از دوری یکساله از تیم ملی تا بازگشت دوباره با انگیزه‌ای بیشتر. او باور دارد سن فقط یک عدد است و آینده فوتبال بانوان ایران با پشتکار بازیکنان و حمایت مسئولان می‌تواند در سطح آسیا و حتی جهان بدرخشد.

علاقه‌تان به فوتبال از کجا شروع شد و چه کسی

بیشترین تأثیر را داشت؟

علاقه من به فوتبال از دوران کودکی شکل گرفت و خانواده‌ام همیشه پشتیبانم بودند. همچنین دوست دارم از مربی‌ام خانم جعفری قدردانی کنم که با اعتماد و راهنمایی‌های ارزشمندشان مسیر فوتبال‌ام را هموار کردند.

شرایط فعلی فوتبال بانوان ایران را چطور ارزیابی می‌کنید؟

فوتبال بانوان در سال‌های اخیر پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشته و بازیکنان مستعد و باانگیزه‌ای در تیم ملی حضور دارند. البته اگر حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها جدی‌تر شود، می‌توانیم به جایگاه‌های بالاتری در آسیا و حتی عرصه جهانی برسیم. من مطمئنم با تلاش بازیکنان و حمایت مسئولان، آینده فوتبال بانوان ایران روشن خواهد بود.

کاپیتان بودن در تیم ملی و باشگاه چه مسئولیتی برایتان دارد؟

کاپیتانی مسئولیت بزرگی است، اما من آن را فرصتی برای کمک به هم‌تیمی‌ها و ایجاد انگیزه می‌دانم. با تمرکز بر تمرینات، حفظ روحیه تیم و همکاری نزدیک با مربیان، سعی می‌کنم فشارها را مدیریت کرده و انرژی مثبت را به تیم منتقل کنم. برای من مهم است که همه با هم پیشرفت کنیم و بهترین نتایج را به دست آوریم.

عملکرد اسمال ملوان و نقش شما در تیم چگونه بوده است؟

خیلی خوشحالم که اسمال در کنار تیم جوان، متحد و باانگیزه ملوان بازی می‌کنم. بازیکنان ما استعداد زیادی دارند و مطمئنم اگر فرصت داشتیم چند بازیکن با تجربه بیشتر به تیم اضافه شود، می‌توانستیم عملکرد بهتری داشته باشیم و قطعاً نتایج بهتری هم می‌گرفتیم. برای من سن فقط یک عدد است؛ آنچه اهمیت دارد تلاش، تمرکز و عشق به فوتبال است. ترکیب تجربه من با انرژی بازیکنان جوان باعث می‌شود عملکرد خوبی داشته باشیم. هواداران انزلی هم همیشه با حمایت‌های پرشورشان انگیزه ما را دوچندان می‌کنند.

سخت‌ترین لحظه ورزشی‌تان چه بوده است؟
حدود یک سال و نیم از تیم ملی دور بودم و این فاصله برایم بسیار سخت بود. اما همین جدایی به من یادآوری کرد که چقدر به تیم ملی کشورم عشق می‌ورزم. در آن دوران با وجود همه چالش‌ها تلاش کردم بهترین عملکردم را حفظ کنم تا برای بازگشت آماده باشم. این تجربه به من آموخت که صبر، پشتکار و تمرکز بر هدف، کلید عبور از سخت‌ترین شرایط است.

بزرگترین آرزوی فوتبالی شما چیست؟

بزرگترین آرزویم این است که همیشه با تعهد و تلاش، بهترین عملکردم را برای تیم ملی و باشگاه‌ام ارائه دهم و در موفقیت‌های ملی و بین‌المللی سهم داشته باشم. امیدوارم الهام‌بخش بازیکنان جوان‌تر باشم و نقشی در رشد فوتبال بانوان ایران ایفا کنم.

اگر به گذشته بازگردید، چه توصیه‌ای به نوجوان فوتبالبست خودتان دارید؟

اگر به گذشته برگردم، به نسخه نوجوان خود می‌گفتم که همیشه به تلاش و تمرین‌های مستمر ایمان داشته باش و هیچ وقت انگیزه و عشق به فوتبال را از دست نده. همچنین به خودش یادآوری می‌کردم که صبر و پشتکار، همراه با احترام به تیم و هم‌تیمی‌ها، مهم‌ترین ابزار برای رسیدن به موفقیت است.

.....

♥ **بی احترامی یک بازیکن، جرقه جدایی**
هرگاه پرسپولیس روند پر فراز و نشیبی را طی می‌کند ناخودآگاه نگاه‌ها به سمت مردمی می‌چرخد که موفقیت‌های متعددی را با این باشگاه به دست آورده است. برانکو ایوانکوویچ، مربی سابق تیم‌های ملی و پرسپولیس یکی از مربیان موفق سرخ‌ها در سال‌های گذشته بود که توانست با این تیم به قهرمانی لیگ برتر و صعود به فینال لیگ قهرمانان آسیا دست یابد.

در واقع نام برانکو به عنوان یک ال‌ترناتیو جدی همواره مطرح بوده اما سرمربی پرسپولیس همیشه تلاش کرده اظهاراتی انجام ندهد که موجب ایجاد حاشیه در این باشگاه شود.

صحت یا سرمربی سابق پرسپولیس نیز این موضوع را به اثبات می‌رساند که برانکو نسبت به جایی که پیش‌تر در آن فعالیت داشته همواره با احتیاط صحبت می‌کند.

برانکو در گفت‌وگو با «ایران ورزشی» در خصوص حضورش در تیم‌های ملی عمان و چین گفت: «حضور در این دو تیم تجربه خوبی بود.» او در خصوص احتمال حضورش در جمع سرخ‌پوشان بیان داشت: «فعلاً هیچ برنامه‌ای ندارم و ترجیح می‌دهم مذاکره‌ای نداشته باشم. البته برای آینده برنامه‌هایی دارم و پیشنهادهایی به دستم رسیده است که برای موافقت با این گزینه‌ها باید شرایط همکاری وجود داشته باشد.»

نفر خط دفاع تا علی‌بدر به حداقل برسد و فرم بازی تیم بهتر به نظر بیاید.

در پی این بازی مالکنه و فشار شدیدتر روی دروازه حریف، پرسپولیس به دو موقعیت جدی و یکی دو موقعیت نصف و نیمه هم دست‌یافت اما عجیب اینکه تعداد موقعیت‌ها به هیچ وجه متناسب با فشار روی دروازه حریف نبود یا درست‌تر اینکه فشار وارد شده به دروازه حریف آنقدر نبود که منجر به موقعیت‌های قطعی گل بیشتری شود.

به هر حال آنچه در این بازی باید مورد نقد قرار بگیرد نمایش نیمه دوم پرسپولیس است که با اولین موقعیت جدی حریف دروازه‌اش را باز شده دید، تلاش برای رسیدن به گل مساوی کافی نبود و مشخص نیست اگر پنالتی اعلام نمی‌شد چطور به گل می‌رسید و بعد از گل مساوی هم هیچ پلن واضحی برای رسیدن به گل دوم دیده نشد.

در واقع پرسپولیس به‌هیچ وجه نتوانست نمایش نسبتاً امیدوارکننده نیمه نخست را در نیمه دوم تکرار کند و زمانی به پنالتی دست یافت که فوتبالی ناامیدکننده در فاز حمله ارائه می‌داد. این ناامیدی البته بعد از گل تساوی نیز در بازی تیم هاشمیان مشهود بود و تغییرات هیچ کمکی به بهبود شرایط فنی تیم نکرد. نکته مهم اینجاست که تیم پرسپولیس با وجود بازی در خانه و مقابل حریفی که از هر نظر از لحاظ فنی پایین‌تر است و تماشاگری هم ندارد چیزی برای ارائه ندارد یا حداقل اینکه هر چه زمان بازی پیش می‌رود کیفیت فاش‌نژول می‌کند. در واقع عجیب است که فشار پرسپولیس برای رسیدن به گل برتری اصلاً به اندازه‌ای نیست که باید باشد و در کمال تعجب به‌جای اینکه در لحظات پایانی منتظر رسیدن به گل برتری تیم هاشیمان باشیم نگران دریافت گل هستیم کمااینکه اگر آن برخورد براجمه و تیکدری پنالتی اعلام می‌شد الان اولین شکست تیم هاشمیان رقم خورده بود و اصلاً نمی‌شد گفت این باخت ناعادانه بوده است. با وجود این ضعف‌های مشهود و نکات مهمی که همچنان کارشناسان و پیشکسوتان به آن اشاره می‌کنند، وحید هاشمیان در کنفرانس‌های بعد از بازی طوری از نمایش تیمش تعریف می‌کند که انگار از تیمش یک فوتبال کم‌نقص با موقعیت‌های گل پرشمار را دیده‌ایم که فقط بدشانسی یا بی‌دقتی بازیکنان مانع از برد این تیم شده اما واقعیت این است، کیفیت فنی ارائه شده از پرسپولیس در هر مسابقه آن‌قدر بالا نیست که بتوان گفت این تیم فقط با بدشانسی به برد دست نیافته است.

در عین حال مشخص نیست هاشمیان به حرف‌هایی که می‌زند واقعاً باور دارد یا این صحبت‌ها را مطرح می‌کند تا فشار را از روی خود بردارد اما واقعیت اینجاست که دیگر هیچ‌کس با او همراه نیست و حتی اگر امار همراهی‌اش کند – که این‌گونه نیست – باز هم هواداران توجیهاتش را نمی‌پذیرند و به حرف‌هایش باور ندارند.

آماده برای جدایی

پرسپولیس از ۶ بازی ابتدایی خود فقط ۸ امتیاز به دست آورده و ۱۰ امتیاز از دست داده است. در عین حال گل‌گیری که ۷ باخت متوالی مقابل پرسپولیس داشت از این تیم امتیاز گرفت. گل‌گیر در هابازی قبلی مقابل پرسپولیس حتی دروازه سرخ‌ها را هم باز نکرده بود که به این مهم نیز دست یافت. غیر از اینها پرسپولیس هاشمیان رکوردهای منفی دیگری را هم خلق کرده که هر هفته قوی‌ترش می‌کند؛ مثلاً همین بدترین شروع ده فصل اخیر.

با این حال باشگاه پرسپولیس دیروز هیچ موضعی در قبال این نتیجه ضعیف و تداوم ناکامی‌های تیم هاشمیان نگرفت و مشخص هیأت مدیره و مدیرعامل تا کی پای سرمربی خود خواهند ماند. با این حال هاشمیان در نشست خبری بعد از بازی دو بار تأکید کرد تا وقتی هست نهایت تلاشش را به‌کار می‌گیرد. این یعنی که خودش کماکان امیدوار است شرایط بهبود یابد و اهل استعفا نیست اما اگر قرار به کنار گذاشتش حتی در همین هفته ششم باشد هم مشکلی ندارد و با این مسأله کنار می‌آید.

پیکان تهران که شروعی مناسب در لیگ برتر داشت، در هفته ششم لیگ برتر مقابل مس رفسنجان قرار گرفت؛ خودروسازان در صورت پیروزی در بازی مقابل مس می‌توانستند به صدر جدول برسند اما شکستی غیرمنتظره را متحمل شدند. نکته قابل توجه درباره پیکان در فصل جاری حضور پرتعداد بازیکنان جوان در ترکیب این تیم است؛ بازیکنانی که درخشش مناسبی هم داشته‌اند و به چشم آمده‌اند. در بازی اخیر پیکان مقابل مس رفسنجان اما بازیکنان جوان پیکان نتوانستند سرمربی خود را راضی کنند. دقایقی در این خصوص می‌گویید: «برخی بازیکنان ما لوس هستند و دنبال حواشی و پرت هستند. در فوتبال باید مرد باشی. باید روحیه‌ای جنگنده و قوی داشت. حواشی به فوتبال و فوتبالبست کمکی نمی‌کند؛ برای رشد باید عمق فوتبال را درک کرد.»
سرمربی پیکان با اشاره به اعتمادی که به بازیکنان جوان می‌کند، معتقد است: «بعدی می‌دانم مربی‌ای به این راحتی فضایی برای حضور جوانان در این سطح فراهم کند. بازیکنانی که به بازی‌ها رسیده‌اند باید قدر این فرصت را بیشتر بدانند. بازیکنانی که قبلاً در پیکان فرصت داشتند و برای اثبات شایستگی خود در مس رفسنجان تلاش کردند، یا جوانانی که در پیکان خود را به فوتبال کشور معرفی کردند، نباید این فرصت را به سادگی از دست بدهند و باید درس بگیرند. اینکه تیم امید چه شد و تیم ملی بزرگسالان چه شد نباید ذهن‌شان را مشغول کند.»

شاهرخی: کشتی و والیبال از فوتبال جلوزدند

هفته ششم مسابقات لیگ برتر در حالی امشب با

برگزاری دیدار تیم‌های چادرملو و استقلال به پایان می‌رسد که فاصله امتیازی تیم‌ها با یکدیگر بسیار نزدیک است. در این بین یکی از ضعف‌های لیگ برتر را می‌توان در خط حمله تیم‌ها جست‌وجو کرد تا

جایی که هم‌اکنون تیم گل‌گیر سیرجان، صدرنشین

لیگ برتر در ۶ بازی، ۵ گل به ثمر رسانده است و

این نشان‌دهنده ضعف تیم‌ها در گلزنی است. البته

تیم همچون استقلال که عملکرد پرفرندی داشته

هیچ‌کس حرف‌های هاشمیان را باور ندارد

عُرفان حمیدی – عجیب‌ترین نکته در بازی‌های اخیر پرسپولیس همین مصاحبه‌های بعد از بازی وحید هاشمیان است که با نشستن پای حرف‌هایش یا خواندن آنچه گفته حتماً متعجب می‌شوید و از خودتان می‌پرسید: از کدام بازی حرف می‌زنند؟

پرسپولیس مقابل گل‌گیر یک نیمه امیدوارکننده داشت و شاید به همین خاطر است که هاشمیان گفته یکی از بهترین بازی‌های تیمش را دیده است. با این حال نکته اینجاست که بازی مالکنه و با فشار بیشتر نسبت به مسابقات قبلی این تیم ناشی از نمایش و استراتژی حریفش بود. در واقع تیم مهدی تارتار در نیمه نخست عقب نشسته بود و در زمین خودش دفاع می‌کرد. همین باعث شد تا پرسپولیس بالا آمده، مدافعان بعضاً روی خط نیمه باشند، فاصله آخرین

عجیب‌ترین نکته در بازی‌های اخیر پرسپولیس همین مصاحبه‌های بعد از بازی وحید هاشمیان است که با نشستن پای حرف‌هایش یا خواندن آنچه گفته حتماً متعجب می‌شوید و از خودتان می‌پرسید: از کدام بازی حرف می‌زنند؟

پرسپولیس مقابل گل‌گیر یک نیمه امیدوارکننده داشت و شاید به همین خاطر است که هاشمیان گفته یکی از بهترین بازی‌های تیمش را دیده است. با این حال نکته اینجاست که بازی مالکنه و با فشار بیشتر نسبت به مسابقات قبلی این تیم ناشی از نمایش و استراتژی حریفش بود. در واقع تیم مهدی تارتار در نیمه نخست عقب نشسته بود و در زمین خودش دفاع می‌کرد. همین باعث شد تا پرسپولیس بالا آمده، مدافعان بعضاً روی خط نیمه باشند، فاصله آخرین

پیکان تهران که شروعی مناسب در لیگ برتر داشت، در هفته ششم لیگ برتر مقابل مس رفسنجان قرار گرفت؛ خودروسازان در صورت پیروزی در بازی مقابل مس می‌توانستند به صدر جدول برسند اما شکستی غیرمنتظره را متحمل شدند. نکته قابل توجه درباره پیکان در فصل جاری حضور پرتعداد بازیکنان جوان در ترکیب این تیم است؛ بازیکنانی که درخشش مناسبی هم داشته‌اند و به چشم آمده‌اند. در بازی اخیر پیکان مقابل مس رفسنجان اما بازیکنان جوان پیکان نتوانستند سرمربی خود را راضی کنند. دقایقی در این خصوص می‌گویید: «برخی بازیکنان ما لوس هستند و دنبال حواشی و پرت هستند. در فوتبال باید مرد باشی. باید روحیه‌ای جنگنده و قوی داشت. حواشی به فوتبال و فوتبالبست کمکی نمی‌کند؛ برای رشد باید عمق فوتبال را درک کرد.»
سرمربی پیکان با اشاره به اعتمادی که به بازیکنان جوان می‌کند، معتقد است: «بعدی می‌دانم مربی‌ای به این راحتی فضایی برای حضور جوانان در این سطح فراهم کند. بازیکنانی که به بازی‌ها رسیده‌اند باید قدر این فرصت را بیشتر بدانند. بازیکنانی که قبلاً در پیکان فرصت داشتند و برای اثبات شایستگی خود در مس رفسنجان تلاش کردند، یا جوانانی که در پیکان خود را به فوتبال کشور معرفی کردند، نباید این فرصت را به سادگی از دست بدهند و باید درس بگیرند. اینکه تیم امید چه شد و تیم ملی بزرگسالان چه شد نباید ذهن‌شان را مشغول کند.»

فرصت تعویض را از دست ندهید

تیم فوتبال زنان یاسام کردستان در حالی

چهارمین شکست خود در فصل جدید لیگ برتر را تجربه کرد که شرایط بحرانی این تیم حالا زنگ خطر سقوط را از همین ابتدای کار به صدا درآورده است. شاگردان فرانزه ناصر در دیدار هفته چهارم مقابل سپاهان اصفهان با نتیجه ۲ بر صفر شکست خوردند تا با تنها یک امتیاز، در قعر جدول و رده دهم قرار بگیرند.

در این دیدار که عصر جمعه در ورزشگاه قدس اصفهان برگزار شد، هر دو تیم به دنبال بهبود جایگاه خود در جدول بودند. سپاهان پیش از این بازی با سه امتیاز در رده هفتم قرار داشت و یاسام کردستان نیز

به دنبال کسب نخستین برد فصل خود بود. با این حال، آنچه در زمین رقم خورد کاملاً به سود میزبان تمام شد. اما فراتر از نتیجه، ماجرای حضور فرانزه نصر روی نیمکت یاسام به سؤزه اصلی تبدیل شده است. نصر که فصل گذشته هدایت تیم تام اصفهان را بر عهده داشت، پس از انصراف آن باشگاه از ادامه فعالیت در لیگ، امتیاز تیم خود را به کردستان منتقل کرد. شرط او برای این انتقال، ادامه حضورش به عنوان سرمربی بود؛ توافقی که ظاهراً حالا به زیان یاسام تمام شده است.

نیمه نخست مسابقه با تساوی بدون گل به پایان رسید، اما در نیمه دوم تیم سپاهان که هدایتش را بیان محمودی بر عهده دارد، بازی را در دست گرفت. شاگردان او با حملات پرت دربی سرانجام دروازه یاسام را گشودند. ابتدا زهرا معصومی با شوتی دقیق گل نخست را زد و دقایقی بعد، ترنم انصاری گل دوم را به ثمر رساند تا پیروزی سپاهان قطعی شود.

قضاوت این دیدار را همراز ذکایی بر عهده داشت و بهاره سیفی نپاؤندی، آتنا لُشنی و زهرا رئیس‌ی، او را در امر داوری یاری کردند. انسبه خیار مافی‌نژاد نیز به عنوان ناظر داوری در زمین حضور داشت.

این دومین برد فصل سپاهان بود و باعث شد این تیم در جدول رده‌بندی چند پله صعود کند. در مقابل، وضعیت برای یاسام وخیم‌تر شد. تیم کردستانی که تنها یک امتیاز از چهار بازی گرفته، حالا یکی از گزینه‌های اصلی سقوط به لیگ یک محسوب می‌شود؛ آن هم در حالی که هنوز بخش عمده‌ای از فصل باقی مانده است. بسیاری از هواداران و حتی مدیران محلی بر این باورند که نصر تنها امتیاز تیم را به کردستان آورد، اما از نظر فنی نتوانسته عملکردی قابل قبول ارائه دهد.

تیم او در چهار بازی فقط یک گل زده و ۱۲ گل دریافت کرده است؛ آماری که گویای بحران عمیق در ساختار تیمی یاسام است. با این وجود، به نظر می‌رسد مدیریت باشگاه هنوز تصمیمی برای تغییر کادر فنی ندارد.

در میان حواشی این مسابقه، تقابل نصر با تیم سابق خود، سپاهان اصفهان، نیز جالب توجه بود. او در بازگشت به شهر خودش، نتوانست مقابل شاگردان بیان محمودی کاری از پیش ببرد و شکست دیگری در کارنامه‌اش ثبت شد.

آینده یاسام در لیگ برتر در خطر است و اگر مدیریت باشگاه به‌موقع تصمیم‌گیری نکند، شاید خیلی زود کار از کار بگذرد. یاسام اکنون نیازمند یک تصمیم بزرگ است؛ یا باید به تغییرات فنی تن دهد، یا باید از هم‌اکنون خود را برای سقوط آماده کند. لیگ برتر فوتبال زنان در این فصل رقابتی‌تر از همیشه است و تیم‌هایی که در شروع کار امتیاز از دست می‌دهند، در ادامه راه پستی می‌توانند جبران کنند. به نظر می‌رسد اگر مدیران یاسام می‌خواهند سهمیه لیگ برتر را حفظ کنند، باید همین حالا فرصت تعویض نصر را از دست ندهند.

بازی مرگ و زندگی

جدی خلق کند و در نهایت در کمال ناباوری شکست خورد. این باخت، هم روحیه بازیکنان را تحت‌تأثیر قرار داد و هم فشار روانی روی ساینپتو را دوچندان کرد. حالا آبی‌ها امیدوارند که بازگشت به لیگ برتر فرصتی برای جبران باشد؛ فرصتی که اگر از دست برود، پیامدهای سنگینی در پی خواهد داشت.

ترکیب احتمالی و غیبت بازیکنان خارجی

شنیده‌ها حاکی از آن است که ساینپتو در این بازی قصد دارد تغییراتی در ترکیب تیمش ایجاد کند. برخی بازیکنان خارجی استقلال نظیر نازون و جنیو احتمالاً جایی در ترکیب نخواهند داشت و سرمربی ترجیح می‌دهد به جوانان باشگاه میدان دهد. این تصمیم می‌تواند به تیم انگیزه تازه‌ای تزریق کند و هم ریسک بزرگی باشد چراکه بازیکنان جوان در چنین بازی‌های حساسی ممکن است تحت فشار قرار بگیرند.

از سوی دیگر، انتخاب دروازه‌بان استقلال همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. ساینپتو در هفته‌های اخیر بارها ترکیب خط دروازه را تغییر داده و هنوز به یک گزینه ثابت نرسیده است. این موضوع نیز می‌تواند بر ثبات دفاعی اثر بگذارد.

هفته ششم لیگ برتر فوتبال ایران با دیدار حساس تیم‌های چادرملو یزد و استقلال ادامه خواهد یافت؛ دیداری که یکشنبه‌شب در ورزشگاه تختی تهران برگزار می‌شود. برگزاری مسابقه در این استادیوم از همان ابتدا بحث‌برانگیز بود. هم استقلال و هم پرسپولیس بارها اعلام کرده‌اند که تمایلی به بازی در تختی ندارند زیرا این ورزشگاه به دلیل مشکلات زیرساختی، کیفیت نامطلوب چمن و امکانات ناکافی، شرایط لازم برای برگزاری دیدارهای بزرگ لیگ را ندارد. با این حال، چون در تقویم لیگ تیم چادرملو به عنوان میزبان معرفی شده، چاره‌ای جز برگزاری این بازی در تختی باقی نمانده است.

استقلال و بحران نتایج ضعیف

آبی‌پوشان تهرانی در شرایطی به مصاف تیم یزدی می‌روند که حال و روز خوشی ندارند. استقلال با هدایت ریکاردو ساینپتو، سرمربی پرتغالی، از ۸ مسابقه اخیر خود در رقابت‌های مختلف ۱۱ام از لیگ نتخبگان و سوپرجام– تنها یک پیروزی به دست آورده است. این آمار ضعیف‌ترین شروع استقلال در تاریخ باشگاه محسوب می‌شود و طبیعی است که فشار زیادی روی نیمکت این تیم وجود داشته باشد.

ساینپتو اکنون بیش از هر زمان دیگری در معرض انتقاد و حتی شایعه اخراج قرار گرفته است. او به خوبی می‌داند که شکست در دیدار یکشنبه‌شب می‌تواند آخرین فرصت‌هایش را نیز از بین ببرد. استقلال برای عبور از این بحران به شدت نیازمند پیروزی است؛ بردی که بتواند هم جایگاه تیم در جدول را ترمیم کند و هم امیدواری را به اردوی هواداران بازگرداند.

باز تاب شکست مقابل المحرق

آخرین نمایش استقلال در زمین مسابقه چندان امیدوارکننده نبود. این تیم در دیداری بین‌المللی برابر المحرق بحرین علی‌رغم مالکیت بالا بر توپ و میدان، نتوانست موقعیتی

● دلار ۹۳٫۴۰۰ ● یورو ۱۰۸٫۸۲۰ ● پوند ۱۲۵٫۴۸۰ ● درهم ۲۵٫۵۵۰ ● لیر ۲۰٫۳۰۰ ● سکه ۸۵٫۴۵۰٫۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶٫۶۱۰٫۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵٫۲۰۰٫۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶٫۷۴۰٫۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴٫۸۰۰٫۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷٫۵۹۰٫۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰٫۱۰۰٫۰۰۰ ●

روزنامه **دراقتصاد** www.marzeghtesad.ir
یکشنبه ۱۳ مهرماه ۱۴۰۴ شماره ۷۷۲
www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

سر نوشت زبان در عصر دیجیتال

کاهش می‌یابداز نظر خودارزبلی، تنها۲۴درصدشرکت‌کنندگان

در نظرسنجی خود را «نویسندگان خوب» می‌دانند، ۴۷درصد

گروه‌های سنی تفاوت محسوسی نشان می‌دهند: بیش از نیمی از افراد زیر ۳۰سال گفتند که داستان یا مقاله می‌نویسند، را چندان توانمند نمی‌دانند. کسانی که مدرک دانشگاهی دارند درحالی‌که این میزان در میان بالای ۶۵سال به حدود یک‌پنجم

یا سن بالاتری دارند، بیشتر احتمال دارد که خود را نویسنده ۴۱درصد می‌گویند گاهی از خط تیره استفاده می‌کنند.

پزشکیان درباره

ادعاهای ترامپ

مبنی بر اینکه

بزرگ‌ترین

حامی ترورسیم

در جهان نباید

اجازه داشته

باشد که سلاح

هسته‌ای در

اختیار داشته

باشد.

شرط روابط تجاری ایران و آمریکا

مر تفسی اکبری - رئیس‌جمهور ایران که دیپلماسی فعالی را در مجمع عمومی سازمان ملل با محوریت مکانیسم ماشه در دستور کار قرار داده بود، در حاشیه این گردهمایی بین‌المللی گفت‌وگویی با برخی رسانه‌ها از جمله تلویزیون فاکس نیز انجام داد.

رئیس‌جمهور ایران که دیپلماسی فعالی را در مجمع عمومی سازمان ملل با محوریت مکانیسم ماشه در دستور کار قرار داده بود، در حاشیه این گردهمایی بین‌المللی گفت‌وگویی با برخی رسانه‌ها از جمله تلویزیون فاکس نیز انجام داد و در این گفت‌وگو تاکید کرد که فعال شدن اسنپک فقط وضعیت را بدتر خواهد کرد. مسعود پزشکیان در این گفت‌وگو که نزدیک به ۱۰روز پیش در حاشیه هشادمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد با شبکه خبری فاکسنیوز داشت و متن آن روز شنبه ۱۲مهر از سوی پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری منتشر شد، درباره طرح ۲۱ماده‌ای دونالد ترامپ درباره وضعیت خاورمیانه گفت: «اینکه گفته شده رژیم صهیونیستی نباید به روند فعلی ادامه بدهد، خودش یک گام رو به جلوست. من تصور می‌کنم این رژیم بدون اجازه آمریکا نمی‌توانست این اقدامات را انجام دهد.» پزشکیان درباره ادعاهای ترامپ مبنی بر اینکه بزرگ‌ترین حامی ترورسیم در جهان نباید اجازه داشته باشد که سلاح هسته‌ای در اختیار داشته باشد، گفت: «این مساله برای ما کاملا روشن است. از زمانی که مسوولیت به عهده گرفتیم، و حتی پیش از آن، مقام معظم رهبری رسماً اعلام کرده بودند که نظام جمهوری اسلامی در دکترین خود هیچ جایگاهی برای سلاح هسته‌ای قائل نیست. ما همین مبنا را در تمام رونو گفت‌وگوها و مذاکرات خود اعلام کرده‌ایم و امروز هم همان را اعلام می‌کنیم. در گفت‌وگوهایی که با طرف‌های مختلف داشته‌ایم، خیلی شفاف گفته‌ایم و در سازمان ملل هم

دریاچه ارومیه خشک می‌شود و یک شوره‌زار جای آن را می‌گیرد. تمام سکناس‌ها از حالا قابل پیش‌بینی است؛ آب و هوای منطقه گرم‌تر و خشک‌تر خواهد شد، پادهای نمکی در منطقه آغاز می‌شود، بیماری‌های تنفسی افزایش پیدا خواهد کرد، شوری زمین‌های مجاور امکان کشاورزی را از بین می‌برد، معیشت و اشتغال میلیون‌ها نفر به‌خطر خواهد افتاد و این سرازراز مهاجرت اجباری خواهد بود؛ مهاجرتی که تا ۱۰میلیون نفر تخمین زده شده است؛ این اتفاق با ناهنجاری‌های اجتماعی و مصائب اقتصادی همراه خواهد بود.

فرشاد اعظمی: دریاچه ارومیه، همان چشم گریه جغرافیا، همان برکت هزاران ساله غرب فلات ایران خشک شد تا نعمت، بلا شود! دریاچه در بیشتر مساحتش به یک بیابان شور تبدیل شده است! کریستال‌های نمک از دور چون الماسی می‌درخشند، اما درخششی که «هیج» را به ارمغان می‌آورد. سال‌ها کارشناسان درباره اهمیت دریاچه گفتند، ولی بر آبریزهای آن سد ساختند و دریاچه را با ۷۰هزار چاه غیرمجاز محاصره کردند. فعالان محیط‌زیست نسبت به احتمال کم‌آبی دریاچه ابراز نگرانی کردند، ولی آن‌طور که دلشان می‌خواست جاده کشیدند و پل زدند. رسانه‌ها از عدم اصلاح روش‌های منسوخ کشاورزی و بی‌توجهی به طرح‌های آمایش سرزمینی انتقاد کردند، ولی گوش کسی بدهکار نبود؛ گویی که دریاچه نه گرفتار غفلت و بی‌توجهی که زیر تیغ عناد و خشم است، وگرنه همه می‌دانند که توسعه بی‌حساب

موج مهاجرت از شوره‌زار ارومیه

کشاورزی سنتی به مرگ دریاچه ختم می‌شود و مرگ دریاچه سرانجامی جز پایان کشاورزی و بیکاری خیل عظیمی از مردم و در نهایت مهاجرت اجباری آنان ندارد؛ کما اینکه طی چند روز گذشته زمزمه‌های شروع مهاجرت شهروندان از مناطق مجاور دریاچه سابق و شوره‌زار امروز شنیده می‌شود.

برآوردهای اولیه حکایت از آن دارد که خشکی کامل دریاچه ارومیه، زمین‌های مجاور و حتی دورتر را دچار توفان‌های نمکی خواهد کرد؛ پدیده‌ای که هم بستر شیوع بیماری و نارسایی‌ها خواهد شد و هم استعداد کشاورزی زمین را از بین می‌برد. کارشناسان پیش‌بینی کردند که تغییرات آب‌وهوایی و عواقب انسانی و اقتصادی آن احتمالاً بالغ بر ۱۰میلیون از شهروندان را

مجبور به مهاجرت خواهد کرد.

البته همین مهاجرت نیز سرازاز مشکلات جدیدی خواهد بود و می‌تواند شهرها و استان‌های مجاور را با اشکال مختلفی از آسیب‌های اجتماعی مانند حاشیغشینی، بیکاری، کمبود کالاهای اساسی و... مواجه کند و همه اینها از آن روزی شروع شد که محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهوری وقت کشور با همان خنده‌های متفاوت و لحن سوالی همیشگی‌اش به کشاورزان می‌گفت که «هرکس هرچای توانست، چاه بزند». عیسی کلانتری، رئیس سابق سازمان حفاظت از محیط‌زیست درباره آن دوران گفته است که «در آن زمان ظرف سه روز اجازه حفاری و روزی هزاران متر چاه زده شد».

راهکارهای اشتباه در وضعیت اضطراری

طی چند ماه‌اخیر دولت تلاش داشته تا خودش را نسبت به وضعیت بحرانی دریاچه ارومیه دغدغمند نشان دهد و اتفاقاً چندی پیش، مسعود پزشکیان نیز عازم ارومیه شد و از دریاچه بازدید کرد. این در حالی است که هنوز تغییر و تحول جدی در ماجرای احیای دریاچه ارومیه رخ نداده است. رضا حاجی‌کریم، رئیس هیات‌مدیره فدراسیون صنعت آب با اشاره به همین مساله، گفته است که «اگر همچنان به الگوی کشت اشتباه اطراف دریاچه ارومیه و توسعه باغداری و افزایش کشت گندم ادامه دهیم رهاسازی آب سدها هم مشکلی را حل نمی‌کند و ایجاد اشکال هم می‌کند».

او با بیان اینکه انواع و اقسام طرح‌های محیرالعقول مبنی بر اینکه کف دریاچه را مورد استفاده قرار گیرد) کنیم یا قسمتی از سطح دریاچه را آبدار و قسمتی را رها کنیم، راهکار نیستند»، توضیح داده است که «دریاچه ارومیه به بدبینانه‌ترین حالت خود نزدیک شده و اکنون توفان نمک دریاچه شکل گرفته و تخلیه استان‌های مجاور ارومیه در حال آغاز شدن است. توفان نمک و افزایش درجه حرارت به خاطر انعکاس خورشید هم تبعات خشک شدن دریاچه ارومیه است که زندگی و زیست‌پذیری در منطقه را تحت‌تاثیر قرار داده و از بین می‌برد. این شروع ماجرا است».

عکس نوشت

کارتون

آیین افتتاح ۲۳۵۷

واحد مسکن مهر در

شهر جدید پردیس

انتقال پایتخت؛ الزام یا انتخاب؟

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در جریان سفر یک‌روزه‌اش به استان هرمزگان یک بار دیگر بحث انتقال پایتخت به سواحل جنوبی کشور را مطرح و آن را یک الزام و نه یک انتخاب توصیف کرد. موضوعی که پیش از این نیز از سال گذشته بارها در سخنان رئیس‌جمهور مطرح شده و واکنش‌های بسیاری را برانگیخته است.

پزشکیان روز پنج‌شنبه در دهمین مقصد سفرهای استانی‌اش به هرمزگان علاوه بر طرح موضوع انتقال پایتخت، از نهایی شدن ۸ همت سرمایه‌گذاری داخلی و حدود ۱۷۸میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی برای توسعه استان هرمزگان خبر داد و اعلام کرد: در مجموع با در نظر گرفتن منابع رسالی و ارزی، بیش از ۶۰ همت پروژه توسعه‌ای وامضای ۴۴طرح در دستور کار قرار دارد. همزمان با سفر رئیس‌جمهور به هرمزگان، دو پروژه ملی آب و برق شامل مرحله دوم آبشیرین‌کن خلیج فارس و نیروگاه سبکت ترکیبی آلومینیوم المهدی بندرعباس هم افتتاح شد.

در این بین شاید مهم‌ترین بحث مطرح شده در سفر یک‌روزه رئیس‌جمهور به استان هرمزگان طرح مجدد انتقال پایتخت باشد. پزشکیان سال گذشته موضوع انتقال پایتخت به سواحل مکران را مطرح کرد و به دنبال آن اعلام شد که مکران گزینه‌ای جدی در طرح انتقال پایتخت از تهران است. موضوع به اندازه‌ای جدی شد که فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت سال گذشته با اشاره به مطرح شدن انتقال پایتخت به مکران از تسکین‌دو شورا در این خصوص خبر داد که علاوه بر بررسی مشکلات پایتخت، روی اقتصاد دریامحور کار کنند.

همان زمان بسیاری این ایده را غیرقابل اجرا و درحد طرح و آرزو عنوان کردند، با این حال در سال جاری رئیس‌جمهور در چندین نوبت از طرح انتقال پایتخت دفاع کرده و حتی دستور داده تا هیچ مجوزی برای برنامه‌های توسعه‌ای در فلات مرکزی ایران صادر نشود و همه طرح‌های توسعه‌ای به سواحل جنوبی منتقل شوند. با این حال سخنان روز پنج‌شنبه پزشکیان در هرمزگان نشان می‌دهد این طرح یا ایده پیشرفتی نداشته است. رئیس‌جمهور روز پنج‌شنبه در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به یکی از دیدارهای سال گذشته خود با مقام معظم رهبری اظهار کرد: در این جلسه پیشنهاد دادم که پایتخت را به سمت خلیج فارس منتقل کنیم. وقتی موضوع رسانه‌ای شد برخی انتقاد کردند، اما امروز با دیدن مشکلات، درمی‌یابیم که آن پیشنهاد الزام است، نه انتخاب.

وی با اشاره به ضرورت استفاده از مشاوران اظهار کرد: از مقام معظم رهبری برای استفاده از مشاوران خارجی در طراحی نقشه توسعه جنوب کشور اجازه گرفتیم، اما هنوز اقدام جدی انجام نشده است. باید ببذیریم که مسائل اجتماعی بسیار پیچیده و نیازمند تخصص و تجربه عمیق‌تری است.

اشاره پزشکیان به کسب اجازه از رهبر انقلاب برای استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران است که پیش از این ۳۱دبیبیشت اسمال از سوی الیاس حسرتی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت مطرح شد و او با بیان اینکه رئیس‌جمهور مجوز استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران را از رهبر معظم انقلاب دریافت کردند، گفت: فضا برای سرمایه‌گذاری ایرانیان خارج از کشور و سایر کشورها از جمله آمریکایی‌ها فراهم است و ما از آن استقبال می‌کنیم.

پزشکیان در ادامه سخنانش در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به روند تمرکززدایی در دولت تصریح کرد: تصمیم گرفته‌ام اختیارات را از مرکز به استان‌ها منتقل کنیم، تا دیگر این گونه نباشد که برخی در پایتخت بنشینند و برای نقاط مختلف کشور تصمیم بگیرند. اختیار را باید به همان منطقه‌ای سپرد که موضوع مربوط به آن است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، پزشکیان اضافه کرد: مشکلاتی که اکنون کشور با آن مواجه است، ایجاب می‌کند که مسیر توسعه را به سمت خلیج فارس هدایت کنیم. اکنون تهران، کرج و قزوین با بحران آب روبه‌رو هستند و این بحران به‌راحتی قابل حل نیست. رئیس‌جمهور با ارائه آماری از وضعیت بارندگی و شرایط بحرانی وضعیت آب گفت: کاهش آب پشت سدها، خشک‌شدن برخی چامها و هزینه‌های بالای انتقال آب از مناطق دیگر، همه نشان‌دهنده ضرورت تغییر رویکرد است. پزشکیان با هشدار نسبت به فرونشست زمین در تهران گفت: این یک فاجعه است و نشان می‌دهد آب زیر پای ما در حال پایان است. رئیس‌جمهور تصریح کرد: حتی با انتقال آب از مناطق جنوبی هم نمی‌توان این روند را ادامه داد. هزینه‌ها بسیار بالا خواهد رفت و زندگی در تهران غیرممکن می‌شود. پزشکیان در ادامه سخنانش تاکید کرد: باید از مشاوران بین‌المللی بخواییم که نقشه‌ای برای توسعه منطقه طراحی کنند و ما نیز دقیقاً بر اساس همان نقشه عمل کنیم. رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: قبل از انقلاب برخی گفته بودند که ۶۰درصد جمعیت کشور باید به سمت خلیج فارس منتقل شود، اما ما همه توسعه را در اطراف تهران متمرکز کردیم و امروز با بحران آب و فرونشست زمین مواجه شده‌ایم. پزشکیان با تاکید بر ضرورت تغییر نگاه و رفتار گفت: تصمیم جدی گرفته شده که نباید هیچ گسترشی در تهران، کرج و دیگر مناطق مرکزی کشور شکل بگیرد.